

SLOVENE

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 22
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40
Mesečna priloga: Vestnik SHS

Cene inseratom:
Enostopna petina vrata mal
oglas po Din. 1.— in Din. 1.50/
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, poslana itd.
po Din. 3.—.
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredno
nedeljska in dneva po prav-
niku ob 5. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nehranirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev 7.583, praška in dunaj 24.797.

Zasluzeno tepeni.

Belgrad, 11. maja.

Včeraj ob sedmih zvečer je verifikacijski odbor dovršil svoje delo. Po dogodkih, ki so se odigrali za časa zadnje krize, je bilo pričakovati, da se bodo v verifikacijskem odseku vršile ostre in burne debate. Pokazati se je moralo, kakšen odmev je izzvala v demokratičnih krogih rešitev krize. Nasprotno je pa bila tudi javnost radovedna, če bodo radikali tudi v verifikacijskem odboru nadaljevali politiko, ki so jo nasproti demokratom začeli v decembru in končali, se zdi s tem, da so sestavili homogeno radikalno vladno in potisnili demokrate v opozicijo. V vrstah demokratov je žarek še vedno žarek upanja. Demokratiški člani verifikacijskega odbora in demokratiški poslanci so bili trdno prepričani, da bodo radikali vse demokratske nezakonitosti spregledali in se ne bodo upali poizkusiti zadnje mostove, ki vodijo od radikalov do demokratov. Temu upanju je dalo tudi ljubljansko »Jutro« neprikrit izraz, ko v velikem veselju poroča, da postajajo radikali iz političnih razlogov popustljivi in prizanesljivi. Po »Jutrovem« poročilu bi morali pričakovati, da je radikalno-demokratska koalicija že na vidiku in da se vroče želje slovenskih liberalcev bližajo uresničenju, da bodo namreč zopet lahko izrabljali državno moč v svoje teroristične in kompromistične svrhe.

Včerajšnji dan je uničil vse visokoleteče upe demokratov. Radikali so postopali neusmiljeno po črki postave in brez prianašanja uničili dve demokratiški listi in zaprli bivšemu predsedniku skupščine demokratu Ribarju vrata v parlament. S tem se je politično ozračje razjasnilo. Radikali so odločeni, da gredo svojo pot, demokrati so potisnjeni v skrajno opozicijo. Kako bodo opozicijo vodili, bo pokazala že prihodnja seja skupščine, ki se bo vršila prihodnji terek.

Debata v verifikacijskem odboru je takoj prvi dan razkrila demokratsko taktiko. Pred svojimi pristaši so hoteli opravičiti svoj poraz pri zadnjih volitvah. Krivdo za svoj poraz so valili na radikale, zato so v večini okrajev vložili pritožbe proti volitvam. To naj bi bil zanje material, ki bi ga uporabljali pri politični debati o priliki verifikiranja mandatov v skupščini. V odboru so nastopali skoraj pri vseh pritožbah — s par izjemami, — vsi demokratiški člani verifikacijskega odbora in so, — to priznanje ji moramo dati, — z advokatskimi knifi in spretnim zasukanjem zakona podpirali svoje pritožbe in zavračali radikalne protargumente. Omenjamo samo pritožbo zoper volitve v okrožju Ljubljana—Novo mesto. V tem okrožju je dobila samo SLS količnik, vse druge stranke so ostale pod količnikom. Zakon določa za ta slučaj čisto jasno in nedvoumno, kako je treba mandate razdeliti. Za vsakega jurista in nejurista je jasno, da dobi v tem primeru samo ena od strank pod količnikom en mandat. Demokratiški člani verifikacijskega odbora so se pa v potu svojega obraza trudili, da skrivijo zakon in pridobijo svojim slovenskim pristašem en mandat. Ko bi imeli politično moč v rokah bi mirnega srca in brez sramu pogazili jasno besedilo zakona in spravili dr. Žerjavo v parlament. To so v debati in po debati mirno izjavljali. In sedaj se ti ljudje pritožujejo, če so drugi člani odbora nastopili v obrambo zakona in uničili njihove povsem nezakonite liste.

Najhujše debate so se v odseku vršile o tolmačenju zakonskega določila, kaj je javna vlast, kdo jo izvršuje in pa kdo je politični uradnik. Zakon namreč precizno in apodiktčno določa, da oni, ki vrši javno vlast, sploh ne more kandidirati. Ravnotako ne morejo biti kandidati politični uradniki. Zastopniki SLS so bili v prejšnji skupini proti omejevanju pasivne volilne pravice. S svojimi predlogi niso prodrli. Zakon ne dopušča kandidatur na primer sodnikom in političnim uradnikom. Kljub tej izrecni prepovedi so postavili demokratje za nosilca svoje listev v Črni gori predsednika kasacijskega sodišča Vukotića in v timoškem okraju, pomočnika ministra za notranje stvari, Mijovića. Iz govora radikalnih govornikov je jasno odmevalo, zakaj so prepovedali v zakonu kandidature vršiteljem javne oblasti, posebno sodnikom in političnim uradnikom. Iz svoje politične zgodovine so se naučili, da imajo te oblasti velik vpliv na ljudske mase in da bi se mogli taki kandidati s tem tudi znatno okoristiti. Poselno simpatična pa so bila izvajanja radikalnih govornikov, ko so pojasnjevali, zakaj aktivnim sodnikom pod nobenim pogojem ne dopuščajo aktivnega političnega udejstvovanja. Besede, ki jih je izrekel dr. Kojić, bi si lahko zapomnili naši demokratiški sodniki v Sloveniji. Rekel je: »Če prestopi politika vrata sodišča, zbeži pravica skozi okno.« Zato radikali niso hoteli in tudi niso mogli iti preko zakona in so uničili demokratsko listo v Črnigori in timoškem okraju. Dobra Mitrović, belgijski župan, radikal, je dobro razjasnil položaj, ko je izjavil, da radikali ne uničujejo liste, am-

pak le na podlagi zakona konstatirajo, da demokratska lista ni eksistirala, ker niti nosilec Vukotić niti Mijović nista imela pravice kandidirati. Demokratiški govorniki so hoteli iti preko jasnega določila zakona in hoteli prisiliti tudi druge člane odbora, da bi kršili zakon. Da niso člani Jugoslovanskega kluba in JMO imeli nobenega povoda, da bi našim prijateljem demokratom na ljubo šli preko in proti zakonu, je jasno. Zato so glasovali z radikali za uničenje demokratske liste, to tembolj, ker so demokrati vse storili, da bi nam oropali en mandat.

Demokratsko simulirano razdruženost in razljuštenost je dobro označil Dobra Mitrović. Proti koncu zadnje seje je rekel, da se najbolj spozna demokratska odkritosrčnost, ko se na eni strani pritožujejo proti radikalnem terorju, na drugi strani pa zopet vladi očitajo, da je ona kriva, da so dobili SLS, Radić in JMO, toliko mandator. Mentita est iniquitas sibi. Sami sebe so tokli po zobeh.

Pred nadaljevanjem pogajanj z revizionističnim blokom.

ZASTOPNIKI SLS PRI RADICU. — POPOLNO SOGLASJE MED SLS IN HRSS. — RADICEVA ODPOSLANCA V BELGRADU. — RAZGOVOR S PAŠIČEM IN DRUGIMI MINISTRI. RADIKALI ZA TAKOJSNJE NADALJEVANJE POGAJANJ.

Zagreb, 12. maja. (Izv.) Danes so prispele semkaj dr. Korošec, Kremžar in dr. Mohorič ter so se posvetovali več ur z Radićem o trenutnem političnem položaju. V vseh oziirih se je konstatiralo, da vlada med zastopniki SLS in HRSS enakost in soglasnost pogledov na položaj.

Zagreb, 12. maja. (Izv.) V petek sta odpotovala v Belgrad poslanca Kovačević in dr. Krnjević kot odposlanca HRSS, da v njenem imenu konfirirata s Pašićem, Vujičićem, Lj. Jovanovićem in dr. Pelešom. V Belgradu ostaneta v soboto in ako trea tudi v nedeljo.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Danes zjutraj sta se z brzovlakom nepričakovano pripeljala v Belgrad poslanca HRSS dr. Krnjević in Kovačević. Zanimivo je, kakšen vtis je napravil nunj prihod na meščanske in politične kroge. V meščanskih krogih so se živo zanimali, kako izgledajo ljudje, o katerih se je toliko govorilo. Nikjer se ni čula slaba beseda. Zanimivo je, da prečanski poslanci uživajo danes več simpatij nego poslanci demokratske stranke.

Kar se tiče političnih krogov, so prihod odposlancev HRSS srčno pozdravili. Tekom dneva so radikalni poslanci in poslanci klubov prihajali v Jugoslovanski klub in se informirali o namenu prihoda odposlancev HRSS. Spraševali so tudi, če sta prišla na inicijativo dr. Korošca.

Ni potrebno povdarjati, kako je prihod Radićevih poslancev učinkoval na demokrate, posebno če se uveljavlja dejstvo, da sta bila poleg drugih ministrov sprejeta tudi od Nikole Pašića. Demokrati, popolnoma potrjeni od zadnjih dogodkov, niso znali drugega, kot da so poslanca HRSS nazivali: »Radićevca ušivca« itd. V tem pogledu so se posebno odlikovali Pribeževići prijatelj in »Novi liste« je v zahvalo, da se je dr. Krnjević razgovarjal z njegovim urednikom, naslovil ta razgovor: »Radićevca uši v Belgradu.«

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Pred odhodom dr. Krnjevića in Kovačevića je imel naš dopisnik priliko, da se je z njima pol drugo uro razgovarjal o internih zadevah revizionističnega bloka in o stvareh, ki niso za javnost. Kar se tiče prihoda v Belgrad, je ta čisto informativnega značaja.

SEJA NARODNE SKUPŠČINE.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Danes popoldne ob 4. so se sestali zastopniki parlamentarnih klubov pri dr. Pelešu. Na sestanku bi se imelo odločiti, kdaj naj se vrši prihodnja seja skupščine. Ker se niso mogli sporazumeti, je bila seja odgojena na 6. uro. Med tem časom je šel dr. Peleš k Pašiću, s katerim se je končeno sporazumel glede seje skupščine. Ob 6. je dr. Peleš obiskal vse klube in jim sporočil, da bo

Dopoldne sta obiskala začasnega predsednika narodne skupščine dr. Peleša, kateremu sta se pritožila proti kršitvi imunitete. Dr. Peleš jima je obljubil, da bo storil vse potrebno, da se poslancem HRSS dajo pravice poslancev, ki jim po poslovniku pripadajo. Nato sta dr. Krnjević in Kovačević obiskala Jugoslovanski klub in se dalj časa razgovarjala z navzočimi člani kluba.

Popoldne sta obiskala notranjega ministra Vujičića (od 4.—5.) in se z njim razgovarjala največ o preganjanjih in zlorabah, ki jih še sedaj vrše izvestni demokratiški uradniki. Razgovor je nanesele tudi na Orjuno.

Eminentno političnega značaja sta bila obiska pri Ljubi Jovanoviću (od 5.—1/6.) in pri ministrskem predsedniku Nikoli Pašiću (od 1/6.—1/7.). S tema dvema sta se največ razgovarjala o ureditvi upravnih razmer in sploh o izboljšanju stanja v prečanskih krajih. Oba poslanca sta dobila vtis, da imajo radikali iskreno voljo, da popravijo policajdemokratske krivice. Vti si obeh poslancev HRSS so najbolji in motriti položaj z največjim, a obenem tudi upravičenim optimizmom.

Belgrad, 12. aprila. (Izv.) Povodom prihoda odposlancev HRSS se je v predsedstvu vlade takoj sestalo več ministrov, med njimi dr. Laza Marković, Ljuba Jovanović in dr. Ninčić. Vršila se je daljša konferenca, na kateri se je z zadovoljstvom ugotovilo dejstvo, da je inicijativa za nadaljevanje pogajanj ponovno prišla iz Zagreba. Sklenili so, da se oba poslanca sprejmeta, kadar želita. Obenem so na tej konferenci razpravljali o splošnem političnem položaju. Po izjavi enega navzočih ministrov se je izrazila želja, naj bi se razgovori z revizionističnim blokom čimprej nadaljevali. Pričakujejo edino še prihoda dr. Korošca, o katerem mislijo, da bo prinesel konkretne odločitve revizionističnega bloka. V radikalnih krogih vlada prepričanje, da bo dr. Korošec po svojem prihodu v Belgrad predložil radikalcem zahteve revizionističnega bloka. Radikaleci so mnenja, da se bodo razgovori z dr. Korošcem pričeli že v ponedeljek, tako da bi se že na ponedeljkovi seji radikalnega kluba moglo razpravljati o tej zadevi.

prihodnja seja skupščine v torek, 15. t. m. ob 9. dopoldne. Po tej seji bo skupščina odgojena in se bo naslednja seja vršila v torek po Binkoštih.

JUGOSLOVANSKI KLUB.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Seja Jugoslovanskega kluba se bo vršila v ponedeljek ob 10. uri dopoldne. Radi važnosti predmeta, o katerem se bo razpravljalo, je nujno potrebno, da pridejo vsi člani kluba pravočasno v Belgrad.

ZALOSTNA SEJA DEMOKRATSKEGA KLUBA.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Danes dopoldne ob 10. bi se imela vršiti seja demokratskega kluba. Vendar pa to, kar se je vršilo, ni bilo podobno seji parlamentarnega kluba, marveč sestanku ljudi pri pogrebu. Seja je bila končana v nekaj minutah in se je končala brez vsakega sklepa.

Novi vojni krediti.

PRIHOD GENERALA LERONDA V BELGRAD.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Danes od 11. do 1. se je vršila seja ekonomsko-finančne odbora ministrov. Po nji so bili vsi ministri zelo rezervirani. Nek član tega odbora je izjavil, da so razpravljali o novih vojaških kreditih. Če se vpošteva dejstvo, da je tej seji prvič prisostvoval tudi vojni minister, je ta izjava verjetna. Ta seja se spravlja v zvezo s prihodom francoskega generala Leronda, ki bo prišel iz Bukarešte v Belgrad. Ker se bo general Lerond mudil v Jugoslaviji 14 dni in obiskal vse večje garnizije, se govori, da je to v zvezi s pokretom ruskih monarhistov, ki ga podpira Francija, katera želi, da za to pridobi malo antanto. Treba je povdariti, da se istočasno, ko Lerond obiskuje malo antanto, mudi maršal Foch na Poljskem.

Angleško-ruski spor.

Rusija za poravnavo.

Moskva, 12. maja. (Izv.) Na angleško noto, ki zahteva takojšnjo oprostitve zaplenjenih angleških ribiških ladij, je odgovoril Litvinov, da je ruska vlada voljna zadevo poravnati sporazumnim potom. Ruska vlada smatra angleško noto sicer kot vmešavanje v ruske notranje zadeve, vendar pa upa, da se bo angleška vlada pokazala ravno tako pomirljivo kot ruska.

Moskva, 12. maja. (Izv.) Moštvo zaplenjenih ladij je bilo izpuščeno na svobodo.

London, 12. maja. (Izv.) Krasin pride baje v najkrajšem času v London, da prepreči razdor med rusko in angleško vlado.

London, 12. maja. Z ozirom na okolnost, da je angleška vlada poslala na Murman vojne ladje v zaščito angleških ribiških ladij, je parlamentarni zastop delavske stranke poslal v Moskvo brzojavko, v kateri pravi, da je imenovan korak angleške vlade vzbudil v delavski stranki veliko pozornost in nervoznost. Odbor prosi rusko vlado, da se zaenkrat vzdrži vsakega koraka, ki bo utegnil dovesti do preloma.

Medzavezniška komisija v Poruhrju.

Koblenc, 12. maja. (Izv.) Medzavezniška komisija je zopet izgnala okoli 280 uradnikskih rodbin iz zasedenega ozemlja.

Berlin, 12. maja. (Izv.) Listi objavljajo izjavo podravnatelja nemške države banke dr. Glasenappa, po kateri so Francozi od začetka zasedbe zaplenili nad 7 milijard mark.

Bruselj, 12. maja. (Izv.) Minister vnanjih zadev Jasper je danes v parlamentarnem odboru za vnanje zadeve pregledno poročal o položaju v Poruhrju. Pojasnil je tudi, zakaj je komisija za sestavo odgovora na nemško noto isto proglasila za nesprejemljivo.

Velikanska razstrelitev železnice v Poruhrju.

Berlin, 12. maja. (Izv.) Včeraj okoli 12.15 popoldne so neznanci razstrelili od Francozov militarizirano železnico proga Botrop—Osterfeld 800 km severno od kanala Ren—Herne. Vsled velikanske eksplozije so v Essenu, ki je od proge 6 kilometrov oddaljen, popokale šipe. Proga je za transport premoga v Francijo velike važnosti in imajo Francozi zdaj na razpolago samo še eno drogo.

ATENTAT V LAUSANNI.

Lausanna, 12. maja. (Izv.) Stanje Ahrensove je danes zadovoljivo. Diil-kovskega pa so danes zjutraj prepeljali na kliniko, da mu bodo odstranili kroglice iz telesa.

ANGLEŠKI IN ITALIJANSKI ODGOVOR NEMČIJI.

Pariz, 12. maja. (Izv.) Britanska vlada je danes odposlala svoj odgovor na nemško noto v Berlin.

London, 12. maja. (Izvirno.) Angleška in italijanska nota Nemčiji glede reparacijskega vprašanja se objavi jutri. Obe vladi sta vsebino note zaupno sporočili Franciji.

PROTIDRŽAVNO GIBANJE NA ČESKEM.

Praga, 12. maja. (Izv.) Državna policija je razpustila v Hebu neki »krajevni svet« kot protidržaven. Proti županu, ki je bil tudi član tega sveta, je policija napravila ovadbo na državno pravdnštvo.

PODRŽAVLJENJE BUSTJEHRAD-SKE ŽELEZNICE.

Praga, 12. maja. (Izv.) Vlada je predložila parlamentu zakon glede poživljenja bustjehradске železnice. Vlada bo prevzela vse pravice in vse obveznosti dosedanje privatne družbe. Kupnina znaša 34 milijonov čeških kron. Stroške bo vlada križala s posojilom.

LJUDSKO ŠTETJE V GRADCU.

Gradec, 12. maja. (Izv.) Po najnovjšem štetju ima Gradec danes 150.000 prebivalcev. Od teh je 70.000 moških in

80.000 žensk. Z ozirom na štetje l. 1910. se je prebivalstvo pomnožilo za 1000 oseb, z ozirom na štetje l. 1920. pa se je znižalo za okoli 4000 oseb.

BOLEZEN MASARYKOVE SOPROGE.

Praga, 12. maja. (Izv.) Zdravstveno stanje Masarykove soproge se je znatno poslabšalo.

LETALSKI PROMET BERLIN—ZENEVA—DUNAJ.

Berlin, 12. maja. (Izv.) Od 14. maja dalje bo vzpostavljen redni letalski promet na črti Berlin—Zürich—Zeneva in na črti Berlin—Zürich—Dunaj.

ŠTRAJK ČASNIKARJEV.

Budimpešta, 12. maja. (Izv.) Občinski poročevalci listov so danes stopili v štrajk, ker jih je bil razžalil neki občinski svetnik, in se ni opravičil.

HÖLLEIN ŠTRAJKA.

Pariz, 12. maja. (Izv.) »Humanité« poroča, da je prišel zaprti komunistični poslanec Hölein v znak protesta proti pridržanju v zaporu stavko s gladovanjem.

PROTI KITAJSKIM ROPARJEM.

Peking, 12. maja. (Izv.) Roparji, ki so pred nekaj tedni napadli v Šantung vozeči vlak in odvedli s seboj večje število Evropejcev in Amerikancev, zahtevajo od dne do dne višjo odškodnino za oprostitve ujetnikov. Kot zadnji termin so določili dan 12. maja. Diplomatski zbor je napravil pri vladi v Pekingju energične korake.

Ker določa načrt uzakonitev celega novega davčnega prava, je tako velikega in odločilnega gospodarskega pomena, da je treba vsem, ki se bodo bavili s presojo istega, ne le točnega poznavanja sedaj veljavnih davčnih zakonov in predpisov, temveč tudi poznavanje moderne davčne zakonodaje sploh, da si morejo napraviti o zadevi svojo sodbo, to pa tembolj, ker je načrt nastal pod pritiskom političnih razmer in nosi na sebi znake naglice, vsled česar bo treba iz njega izločiti marsikaj a zopet marsikaj nadomestiti, predno bo geden za glasovanje za ali proti, da postane zakon.

Popolno in nadrobno poznavanje davčnih sistemov je sicer stvar strokovnjakov, ki se bavijo posebno s takimi vprašanji, vendar pa je spoznavanje načrta, ki hoče uzakoniti novo davčno pravo, koristno vsakemu, ki se količkaj bavi z narodnogospodarskimi vprašanji, naravnost potrebno pa narodnim poslancem, ki bodo odločali o davč. zakonu. Zelo dobra vpeljava v proučevanje tega vprašanja pa je delo, ki ga je priobčil v Narodnogospodarskem vestniku g. univ. profesor dr. Eller pod naslovom Vladni načrt zakona o neposrednih davkih. Opozorjam nanj zato, ker je Narodnogospodarski vestnik v netrgovskih krogih pre malo poznan, da bi se s člankom seznanili tudi širši krogi.

Iz navedenega dela povzamem le nekaj slučajev, ki dokazujejo, da je v načrtu zakona dokaj, kar bode moralo izostati, ko postane načrt zakon.

Načrt zakona se drži takozvanega mešanega davčnega sistema, davkov po objektu (stvarni) in davkov po dohodkih (osebni).

Davku so podvrženi prebivalci naše države in sicer od dohodkov tu in inozemskih virov. Po načrtu je smatrati za prebivalca vsakega, kdor prebiva tu tri mesece. Če ta definicija bo zadela na težave in je

v stanju imeti neprijetne komplikacije, ker se utegne zgoditi v slučaju, če se bodo inozemski državljani po treh mescih bivanja pri nas obdavčili, da bo tako nastopil slučaj dvojnega obdavčenja.

Zemljarina je davek na zemljišče. Z odmero zemljarine stvar ne bode lahka. Podlaga zemljarini je katastralni čisti donos, a zemlja je katastrofirana samo v Sloveniji, Hrvaški, Vojvodini in Dalmaciji, v Bosni se odmerja zemljarina od katastralne vrednosti, v Srbiji in Črni gori pa večinoma zemlja ni niti zmerjena niti katastrofirana. Izenačenje zemljarine tedaj ne bode lahka stvar. Po upeljavi nove zemljarine bodo kmetje v pokrajinah, kjer je katastrofen donos že določen, morali po novem davku plačevati takoj, a v Srbiji, Črni gori in Hercegovini bodo šele računali donos, odnosno celo najprej merili zemljo, ki jo je obdavčiti. Umerno je, da bi tako izenačenje le netilo nova nezadovoljstva in rodilo nova in sicer utemeljena očitanja. Trditvi, da bodo lastniki zemljišč, kjer čisti donos še ni določen, oz. zemlja še ni zmerjena, morali plačevati davke za vsa leta nazaj, ko se bodo vršile predpriprave, nihče ne bode verjel in je to tudi popolnoma izključeno. Tudi način, kako se ima nov katastralni donos določiti, je skrajno pomankljivo in norečno zamišljen.

Zgradarina je davek na poslopja. Od hiš se ima po načrtu plačevati razredarina in najmarina in sicer odpade razredarina le na kmetijske hiše z več kot petimi stanovalskimi deli, dočim se od vse drugih hiš plačuje najmarina. Po načrtu iznaša razredarina 30 dinarjev od enega stanovalskega dela, tako da bode moral n. pr. kmet, ki ima hišo s 6 stanovalskimi deli plačati letno 180 Din razredarine. Najmarina pa je določena za Ljubljano s 24 odstot., za druga mesta in trge s 22,50 odstot. a za deželo s 21% kosmate najemnine oz. cenjene najemninske vrednosti, najmarina v nikakem slučaju na kmetih ne sme biti manjša od razredarine; tedaj bi se moralo od najmanjše stanovanjske sobe sobe plačevati 30 Din, kar odgovarja najemni vrednosti 143 Din. Da bo ta davek naletel na hud odpor pri vseh kmetijskih poslancih, je jasno.

Po novem načrtu imajo izgubiti davčno prostost tudi župnišča, stanovanja cerkvenikov, škofijske rezidence, samostanske zgradbe mendikantov, dalje planinske bajte in zidanice; kakor je po načrtu soditi, izgube davčno prostost tudi naturalna stanovanja učiteljev, šolskih slug itd. Načrt odreka tedaj davčno prostost zgradbam, katerim jo je priznaval avstrijski, ogrski in bosanski davčni zakon.

Pridobitna odgovarja prilično dosedanjemu dohodarini in vendar se ima ista nanašati n. pr. tudi na prodajo lastnih poljskih in gozdnih pridelkov.

Davek od delavnega zaslužka je nekaj novega. Ta davek bi imel značiti pri prostih poklicih 5 odstot. čistega donosa, pri navadnih uslužbenih 2 odstot. kosmatih prejemkov, pri upravnih in nadzorstvenih svetnikih pa 15 odstot. tantiem. Med proste poklice so uvršteni tudi »radnici (delavci) po akordu, poljski radnici po alikvotnom delu, nadničarji brez stalnog nameštenja.« Tako bi plačevali navadni delavci prav tako 5 odstot. kakor zdravniki, odvetniki itd., dočim bi stalno nameščeni plačevali 2 odstot. Toda ta odmera kaže nepoznanje socialnih razmer, ali pa nosi na sebi hibe vsled površne naglice, v kateri je bil načrt sestavljen.

Veliko pomankljivost ima dalje davek od podjetij, zavezanih javnemu polaganju računov. Po tem zakonu so zlasti prizadete hranilnice, družbe z omejeno zavezo, vzajemne zavarovalnice, pridobitne in gospo-

darske zadruge ter kreditne zadruge. Davčne olajšave, katerih so bile te ustanove po avstrijskem zakonu deležne, katere olajšave imajo po novem načrtu skoro ucelo pasti.

Dohodnina se v svoje bistvu deloma ujema z dosedanjim dohodnino, vendar se ima ista nanašati ne le na fizične osebe, temveč, kar ne odgovarja bistvu davkov, tudi na juridične osebe in celo na imovinske zajednice. Dohodnini bi po novem načrtu zapadle tudi občine, cerkve, cerkvene občine, samostanski redovi, društva itd. Tudi ta davek podvrgava avtor članka ostri kritiki, ker vsebuje poleg drugih hib tudi polno nedoslednosti, površnosti, nerazumljivosti in dvoumnosti.

Nov davek je imovinski davek. Tudi ta davek, ki naj bi imel značaj osebnega davka, se ne nanaša le na fizične osebe temveč tudi na juridične. Odmera davka je tako dvoumno razložena, da avtor članka v svojem delu obravnava dve varijanti, ki bi mogle po stilizaciji besedila nastopiti.

Na posameznosti pri posameznih davkih se nisem oziral, ker tega namena tudi imel nisem. Hotel sem na podlagi g. dr. Ellerjevega uad 100 str. obsegajočega elaborata opozoriti javnost, kolike hibe ima načrt zakona, ki ima namen davke v celi državi izenačiti. Obširnost gradiva, kakor je zapadlena v celim davčnem pravu, je morda vzrok, da se o načrtu zakona doslej ni pisalo, dasi posega načrt globoko v gospodarstvo posameznikov. Prav iz razloga, ker je ves ustroj davčne zakonodaje kompliciran in obsežen, pa bode navedeni članek v veliko oporo narodnih poslancev, ki bodo morali morda kmalu vzeti načrt v pretra. Elaborat g. univ. prof. dr. Ellerja ne odkriva le hibe novega načrta, temveč daje tudi mnogo nasvetov, kaj bi bilo treba spremeniti. Uredništvu Narodnogospodarskega vestnika moramo biti vsekakor hvaležni, da je objavilo ne le obširno temveč tudi temeljite razpravo strokovnjaka v davčnih zadevah.

Iz zunanje politike.

* Odmevi o obisku angleškega kralja v vatikanu. Italijansko in angleško časopisje se obširno peča z obiskom angleškega kralja v vatikanu in naglašja izredno prisrčnost, ki se je ob tej priliki pokazala na obeh straneh. Obisk ni bil samo čin uljudnosti, ampak je imel zelo važno politično ozadje. Spomnimo se le irskega in vzhodnega vprašanja, varstva Sv. sedeže in misijonov po vsem svetu, kjer se interes sv. stolice in Anglije tesno dotikajo. Po splošnem prepričanju so se do bri odnošaji med Anglijo in katoliško cerkvijo po tem obisku še bolj utrdili in je smatrati angleško poslanstvo pri sv. stolici kot trajno. V tem smislu piše sam »Osservatore Romano«, ki naglašja, kako velikega pomena je za dobrobit sveta prisrčni sporazum med katoliško cerkvijo in Anglijo, katerih interesi so sicer različni, a vedno združljivi. Med nekonformističnimi anglikanskimi verniki je vzbudil kraljev obisk veliko nevoljo ter ne manjka glasnih protestov. Značilno pa je, da se oficijelna anglikanska cerkev teh protestov v nobenem oziru ne udeležuje, marveč jih popolnoma prezira. — Odnosaji med katoliško cerkvijo in Anglijo so se jeli boljšati, ko je nastopil vlado Edvard VII. Le-ta je nemudoma obiskal papeža Leona XIII. iz vedno gojil dobre stike s sv. stolico. Njegovemu zgledu je sledil sedanji kralj Jurij ki je iz ozirov na katoliško cerkev že ob svojem kronanju dal iz prisežnega besedila izpustiti proti evharistično točko, kaksneje pa je ustanovil redne odnošaje s sv.

Povestica o zakonih.

Zivimo sredi dobe, ko se ustvarjajo novi zakoni, ko se krpajo stari in ko vsakdo zakon krši, če ga le more, ne izvzemši samih zakonodajalcev. Iz dobrih starih časov, ko so zakone še spoštovali, nam je znana vesela dogodbica, ki bo nas nezakonite in protizakonite modernjake gotovo zanimala.

Ko so Rimljani, čim so uvideli potrebo zakonov, zaprosili Atence za Solonove zakone, se je zbral veliki atenski državni svet, ki je dolgo razpravljal o tem, ali naj da Rimljanom zakone, ali ne. Končno so sklenili poslati v Rim grškega modrijana, da dožene ali so Rimljani vredni Solonovih zakonov; s seboj naj nese Solonove zakone. Ako bo videl, da so jih Rimljani vredni naj jih jim da; ako se mu bo zdelo, da jih niso vredni, naj jih prinese nazaj, ne da bi jih tam komu pokazal.

Ko je rimski senat doznal za to atensko nakano, ga je zaskrbelo, ker v Rimu takrat ni bilo takega modrijana, da bi se mogel razgovarjati s premodrim Grkom. Po dolgem ugibanju, kaj naj stori in kako naj si pomaga iz stiske, je senat sklenil, da privede modrijanu budaleža, ki naj se z njim pomeni. Ako se zgodi, da bo budalež modrejši od filozofa, bo to Rimljanom v tem večjo čast,

ker je celo budalo premagalo modrijana, ako pa mordrijan užene budalo, se Atene s tem pač ne bodo mogle ponasati.

Ko pride atenski odposlanec v Rim, ga vedó naravnost na Kapitol, kjer je na visokem stolu sedel budalež, oblečen kot rimski senator. Senat mu je bil že prej naročil, da ne sme izgovoriti niti besedice. Ko privedo atenskega modrijana na mesto, mu reko, da je ta rimski senator izredno moder in pameten, toda zelo redkobeseden. Zato tudi Atence ni hotel ničesar govoriti, samo prst je dvignil napram njemu. Budalež meni, da mu Atence s tem grozi iztakniti oko, ko pa se spomni, da ne sme govoriti, dvigne tri prste, češ, če nameravaš kaj takega, te zadavim. Modrijan, ki je s svojim prstom hotel povedati, da je samo eno bitje, ki vodi ves svet, je mislil, da hoče budalo s tem naznačiti, da je v Bogu združena prošlost, sedanjost in bodočnost kot enota. Zato se mu zazdi, da je budalo v resnici učen človek, odpre svojo pest in misli, da je z tem označil božjo vsegavednost. Budalo pa razume to popolnoma drugače in misli, da mu hoče modrijan pripeljati klofuto. Zato stisne pest, da bi ga udaril, ako bi mu filozof ne dal miru. Grk, ki je o budaležu že imel dobro mnenje, pa si je to razlagal drugače, meneč, da kaže Rimljan, kako drži Bog ves svet v svoji roki. Po tem

je razsodil, da so Rimljani zelo izobraženi, in jim je izročil Solonove zakone. — V Jugoslaviji, kjer je toliko priložnosti, pa nismo toliko srečni, da bi na tako cen način prišli do dobrih zakonov!

† Inž. Drago Švigelj.

Drago! Ko si obolel, nismo mislili na nevarnost, ko je postala bolezen grozeča, smo upali, da Ti smrt prizanesa, Tebi možu najlepših let. Krčevito smo se oprijemali misli: mož, vezan s tisoč in tisoč nitmi na življenje, ki še ni dosegel vrhunca svojega udejstvovanja, ne more in ne sme umreti, življenje, ki ustvarja in gradi, ne more in ne sme prenehati. Kako smo se motili! Ura je stekla, luč je dogorela! Preminul si, a umrl nisi! Duh Tvoj je samo zamenjal temo s svetlobo, splaval je iz doline solz tjakaj, kjer ni hlapčevskega življenja materije.

Toda prezgodaj si nam odšel! Ne objokujemo Tvoje izgube kot egoisti, ne; objokujemo jo, ker bi se veselili Tvojega še mladega, idealov polnega življenja v tovariški zajednici, ki ni poznala disharmonij, ne v radosti, ne v tugi...

Usojeno Ti je pač bilo in smrtna kosa je pela svojo turobno pesem ravno na praznik Vnebohoda. Poleg ljubljene žene, zveste družice v mukepolnem življenju, večnem trpljenju, poleg Tvojih

prijateljev, častilcev in znancev, Te pogrešen še posebno vrsta Tvojih stanovskih tovarišev, ki si jim bil vedno mili drug, čislani in uvaževani kot človek in strokovnjak. Vrzel, ki zeva med nami vsled Tvoje izgube, je nepremostljiva, neizpopolnjiva. Le Tvoj duh, ki bo živel med nami, bo nadomestoval ono, kar je živelo, da umre!

Te vstiče Tebi, dragi, v nesmrtnost, nam v trajno svež spomin! Večnaja Ti pamjat! Tovariši.

Pokojnik se je rodil 21. okt. 1893 v Borovnici pri Ljubljani. Leta 1905 se je vpisal na poljansko II. drž. gimnazijo v Ljubljani. Gimnazijsko leta so mu tekla nemirno kakor tako mnogemu slovenskemu dijaku: z instrukcijami se je preživljal, v dijaški kuhinji se prehranjeval. Kot izvrsten dijak je končal l. 1913. gimnazijske nauke z izvrstnim uspehom. Se isto leto v jeseni se je inškriral na češki tehnični visoki šoli (odbor zemeljski) v Pragi, kjer ga je našla svetovna vojska. Kot poročnik se je boril na soški fronti, kjer ga je kruto spopadla malarija. Zdravil se je v Kraljeviču na Češkem v raznih bolnicah, celo leto dni se je boril s smrtjo ter se je otrešal za nekaj let. Še pred koncem vojne je zopet študiral, vsak dopust je uporabil le za svoji študij. Po prevratu je hitel zvonit

stolico potom posebnega britanskega zastopnika. To zastopstvo je sicer angleški ministrski predsednik Bonar Law še nedavno v spodnji zbornici označil kot časno, vendar je jasno, da Anglija ne namerava prekiniti diplomatskih zvez z vatikonom, marveč jih še pogloblje in utrjuje.

* Pred sklicanjem italijanskega parlamenta. Italijanski parlament je sklican za 16. t. m. Mussolini bo v prvi seji govoril o izpremembi v vladi. Na dnevni red pride v prvi vrsti proračun. O volilnem zakonu se vlada še ni odločila in to vprašanje za enkrat ne pride v pravo.

* Vprašanje dolgov v Ameriki. Senator Smoot je bil nedavno predlagal, naj ameriška vlada pošlje vsem državam dolžnicam okrožnico, v kateri naj jih pozove, da po primeru Anglije sklenejo z zedinjenimi državami S. A. dogovor glede odplačevanja svojih dolgov. Državni urad pa je to odklonil, vpoštevajoč težavne razmere, v katerih se večina teh držav nahaja. Od Rusije, ki Ameriki dolguje 179 milijonov dolarjev ni niti v bližnji niti v daljni bodočnosti kaj pričakovati, Francija in Belgija morata preje urediti z Nemčijo svoje reparacijske račune, Italija tudi še ne misli vračati svojega dolga, dasi je Mussolini že nameraval imenovati tozadevno komisijo. Edina država, ki se pogaja pravkar z Ameriko v tej zadevi, je Čehoslovaška. Ta je Ameriki dolžna 106.292.206 dolarjev in je poslala v Washington komisijo, da sklene tozadevni aranžma. Pričakuje se, da doseže Čehoslovaška iste pogoje kakor Anglija, to je, da se dolg zniža na 104.457.160 dolarjev, plača v roku 62 let in sicer se bodo v teku prvih pet let obrestni računalne na 1%, pe- zneje na 3½%. — Poljska je prosila, naj se vprašanje njenega dolga ne jemlje v pretret, dokler se finančno ne popravi iz dokler se valuta ne stabilizira. Pač pa namerava urediti to vprašanje Finska. O Jugoslaviji se nič ne poroča, čeprav bomo tudi mi morali v to kislno jabolko vgrizniti.

Vzorna uprava.

Draginjske doklade duhovnikov so imele težji porod nego sanžermenska pogodba in še niso v rokah. Imajo svojo usodo, ki je mogoča le na Balkanu. Po nebrojnih intervencijah se je v proračun vendar bilo sprejelo 5 milijonov dinarjev. Seveda za vse konsejse. Proračun teče od 1. avg. 1922. Kmalu po sprejetju proračuna so pričeli delati izvršilno naredbo, ki se je delala dolge 4 mesece, ko je pa bila gotova, se je začel spor med ministrstvom ver in finance radi nekaterih nebestvenih točk v naredbi, kar je zopet zavleklo za precej tednov. Ko je izvršilna naredba prešla ogenj min. sveta in finančnega odbora seveda do cela brez potrebe, so se dale v tisk »priznanice«, ki naj kažejo velikost zemljiške posesti duhovnikov. Priznanice so se tiskale nad en mesec — razdeljevale en mesec, dokler ni prišla Velika noč. Ko se je takrat uredilo, glej čudo, je pa denarja zmanjkalo — kredit je bil izčrpan. Kam? tega še sodnji dan popoldne ne bomo zvedli. Že je bilo vse urejeno: Kredit sprejet v fin. zakonu, le ta od kralja potrjen in seveda v skupščini sprejet, izvršilna naredba priznana od min. sveta in resortnih ministrov. priznanice spolnjene, a sedaj pa denarja ni. Koliko potov, predno se je kredit dobil, a ni bilo še izvršilne naredbe in priznanic. Koliko potov, da se je slednje izvršilo, a potem prvega ni. — Nehote se spominam na čase, ko smo mlade junčke vpregli... Smo sivčka upregli in je rujavček ušel — sem rujavčka lovil mi je pa sivček spoti zavlil, predno smo oboje vpregli

* Prago, kjer je leta 1919-20. končal svoje strokovne nauke za izvršno oceno.

Prvo službeno mesto je nastopil leta 1920 v Križevcih na Hrvaškem kot gospodarski pristav in učitelj na ratarnici, toda ostal je tamkaj komaj leto dni. Težnja za delom na strokovnem polju ga je privlekla v Maribor, kjer je kot prvi profesor in nastavnik na srednji kmetijski šoli sploh, polagal in položil temelj omenjenemu zavodu. Kot izboren strokovnjak je živel delu na mlademu zavodu, ki ima prinesiti toliko koristi našemu narodu, poglobljal se je vedno globlje v svojo stroko, v svoje ideje, ki jih je zastopal z verno in tolačil z ognjem. Bil je srečen v svoji misli, a toli bolj nesrečen v svojem življenju. Neusmiljeno ga je bičala usoda državnega uradnika in zvesto ga je spremljala pošast — bolezen — ter mu razjedala in razgrizla mlado rodbinsko srečo. Umrl je na posledicah zdravljenja z arzenom proti malariji.

Pokojnik je bil izboren in zelo priljubljen učitelj, prvovrsten strokovnjak in blag sodrug. Ponesel je v pozabnost krasnih načrtov in idej, težnjen in željen, ki so pa vse bile osredotočene v enem:

Povzdigniti kmetijsko strokovno znanje, dvigniti zavod do veljave in z vsem tem koristiti milemu narodu.

je že oje počilo. Sedaj seveda ni bilo treba loviti naknadni kredit. Minister financ ga je dovolil, min. svet ga je odobril, a kaj ko je pa glavna kontrola ga zavrgla, češ brez skupščine ne gre. Zopet je bilo treba prositi, znova min. svet kredit odobri po gotovi klavzuli zakona o glavnem računovodstvu, seveda na lastno odgovornost. Tako pot je rajal ves kredit za drž. uradnike za mesec maj in da ni riskiral min. svet odgovornosti, bi bil s 1. majem ostalo vse drž. uradništvo brez drag. doklad, isto je z žandarmerijo. To je namreč efekt hvalisanega proračuna blagopokojnega finančnega ministra dr. Kumanudija, da se dan za dnevno oglašajo skoro vsi min. resorti za naknadni kredit. Zato vse pismene in ustmene intervencije za izplačanje drag. doklad ne izdajo nič, dokler denarja ni. Sedanjí fin. minister je toli uviden, da raje riskira naknadno odobrenje nego bi pustil propasti cele resortne, in po sedanjí njegovi praksi sodeč upam, kar se mi je v min. financ za trdno obljubilo, da se nakaže še enkrat kredit za duhovniške drag. doklade, četudi so že s 1. avg. bile dovoljene — a so zginele. Upam, da v tem času ne bo skopnela izvršilna naredba in znamenite priznanice, tako da bo vendar enkrat uprežen slaboten parček, ki bo potegnil ubogo duhovščino vsaj malo iz dolgov in neizpolnjenih čekov, seveda za mnoge preporno, ker eni so že do cela od stradanja oslabele! Nekaj pa jih je že umrlo... — G. urednik, prosim objavite te vrstice. Morda res niso aktualne za velik del bralcev Slovenca a značilne so, ker kažejo kake potovke moramo biti dandanes narodni poslanci in kako nezapodljiva so pota naše centralne administracije. — Karl Škulj, nar. poslanec.

Politične vesti.

+ Shod zaupnikov za ribniški okraj se je vršil v Ribnici na praznik Vnebohoda. Odzvalo se je izredno veliko množ, ki so z vidnim zanimanjem poslušali izvajanja poslanca Škulj-a. V poldrugo uro trajajočem govoru je poslanec orisal sedanjí politični položaj še s posebnim ozirom na ukrepe Jugosl. kluba ob reševanju vladne krize. Soglasno se je sklenilo zaupnica poslancem SLS s pozivom, da neomajno vstrajajo na dosedanji poti. Z vso oostrešjo pa se je obsodila Orjuna in oni, ki jo skušajo skotiti tudi v ribniškem okraju.

+ Na višini. Iz umazanih nižin strankarskega časopisja se je večeraj povzpeli dični naš starina »Slov. Narod« v čiste in solnčnejše višave nadstrankarstva. To pa »z načelnega stališča«, kakor sam pravi. In ker je »nadstrankarski«, zato tudi ne potrebuje »demagoškega tiska in natolečevanja«, ampak vidi pred seboj »samo državo in narod in podpira z vsemi silami vlade kot od naroda izvoljene najvišje upravniške«. — Priznanje »Slov. Naroda«, da je »nadstrankarski list, ki podpira samo vlado«, bi bilo jako lepo, če bi ne bilo treba za očenjevanje in za presojo vladnih korakov nekega merila in gotovih principov, po katerih se presoja vrednost ali ne vrednost tudi slavnih in visokih vlad, ne samo političnih strank. Politične stranke imajo taka merila, izražena v njihovih programih. Kapitalistom n. pr. nihče ne bo očital, da nočejo nič dobrega za državo in za narod, ravno tako hočejo dobro državi in narodu tudi socialisti, toda kaka razlika je med ocenjevanjem vladnega dela z ene in druge strani! V politiki »čiste objektivnosti« sploh ni, in kdor zatrjuje, da je »samo objektivni«, ta priznava samo, da je brez principov. To pa »Narod« ni, kajti en princip ima kljub svoji breznačelnosti: pobijati klerikalnega zmaja! To je vse, kar »Narod« še premore, odkar ata zahajajo zum Maček, dem weltberühmten, tam za vodo.

+ Ako in če. »Ako« bi bila SLS na vladi, bi nosila tudi vso odgovornost za vse vladne ukrepe. — »Če« bi imela SLS kakšen dogovor z radikali glede prepustitve vlade v Sloveniji, bi bil danes predsednik pokrajinske uprave dr. Brejce. — »Ako« bi imeli komunisti s SLS kakšen pakt, ki bi ga SLS kršila, bi bil ljubljanski občinski svet razpuščen. — »Ako« bi dr. Korošec trdil, da Slovenci nočemo živeti s Srbi v skupni državi, bi bil separatist. — »Če« bi se bila SLS udinjala vladi, bi bila zavrgla avtonomijo. — »Ako« bi SLS zavrgla avtonomijo, bi bil danes dr. Korošec minister. — Takih »če« in »ako« stavkov bi napisali lahko celo kolono. V svoji zmedenosti zaradi radikalnega pritiska na demokratske prste pa demokratska glasila »Narod« in »Jutro« vedno izpuščajo »ako« in »če« in pišejo: Dr. Korošec je v vladi, SLS je prodala avtonomijo, občinski svet v Ljubljani je pred razpustom i. t. d. Tak način politične borbe imenuje »Narod« — nadstrankarski, »po vzoru zapadnoevropskih držav«...

+ Gospod slovenskim komunistom. »Glas Svobode«, glasilo nezavisne delavske stranke Jugoslavije, napada v svoji zadnji številki SLS, češ da hoče prestopiti v režimski tabor, da se vsled tega ne za-

nima več za odpravo izjemnega zakona o zaščiti države in ne podpira socialistov v boju proti belemu terorju. Iz tega izvaja »Glas Svobode«, da bi morali krščanski socialci, ki so dali Zvezi delovnega ljudstva gotove obljube, izvajati posledice. — »Glas Svobode« se čisto po nepotrebnem in brez vsakega vzroka razburja. SLS niti ni v vladi niti je popustila en sam jota v svojem programu, kateri izrecno zameta vsak izjemni zakon. Tudi bi »Glas Svobode« lahko vedel, da se ravno SLS najbolj bori proti onemu pojavu, ki ga ta list imenuje beli teror, kateri je ravno proti SLS najbolj naperjen, kakor dokazujejo vse teroristične akcije takozvanih nacionalističnih organizacij. Tudi ne more biti »Glasu Svobode« neznano, da pristaši SLS niso sklenili napram katerikoli markistični stranki kot taki nobenih obveznosti, ampak so se zedinili samo z drugimi kandidati za ljubljanski občinski svet na kompromisni komunalni delovni program, kateri je popolnoma v skladu s socialnimi načeli SLS. Ta program se dozdaj lojalno izvaja in zato ne vemo, čemu se »Glas Svobode« naenkrat začneja ešofirati. V to je tem manj opravičen, ker bi pristaši SLS, ne pa pristaši komunizma, imeli dovolj povoda, da so vznejevoljeni in to vsled stališča, kateremu »Glas Svobode« ravno v svoji zadnji številki daje izraza v zadevi protiverske politike ruskih sovjetov. Glasilo slovenskih komunistov namreč zameri uradnemu glasilu Vatkana, da obsoja umor prelata Butkijeviča in obsodbo škofa Cieplaka! Mi se čudimo temu stališču, ker dokazuje, da se slovenski komunisti, ki so vendar civilizirani ljudje, ne morejo niti v tem oziru osvoboditi svoje ideelne odvisnosti od nazorov in metod vladajoče sovjetske klike, ki jih celo nekatere korifeje ruskega boljševizma obsojajo, kakor je »Glasu Svobode« znano. Ta list se sklicuje na vojno, češ da »Osservatore Romano« proti svetovnemu klanju ni protestiral, pač pa protestira proti justifikaciji enega duhovnika, »ki je špioniral za Poljsko«. »Glas Svobode« pa čisto dobro ve, da je »Osservatore« ves čas svetovne vojne zavzemal odločno stališče

Tržaško pismo.

Trst, 9. maja 1923.

O nevarnih razpokah v fašizmu, povzročenih deloma po osebnih ambicijah, deloma po nasilnih razlikah v bistvenih programskih točkah fašizma, smo že pred kratkim poročali. Dolgo so fašistovski voditelji te medsebojne razprtije skrivali in gotovo je zasluga energičnega nastopa Mussolinijevega, če so se dosedaj ti prepripi in intrige rešile med štirimi stenami in na štiri oči. Toda v zadnjih dneh so zlasti množestvilni dvoboji med posameznimi fašistovskimi voditelji, ostre polemike v njihovih časopisih in razpusti fašistovskih organizacij obrnili pozornost javnosti na se. Stvari so tako daleč dozorele, da je danes izvršilni odbor fašistovske stranke izbacil iz svoje srede dva poslance in sicer Misuri-ja in Pighetti-ja, češ da sejeta prepri. Komanda Mussolinijeve narodne straže je povrh posl. Pioletti-ja še obsodila radi nedisciplinarnosti v trdnjavo ječo in je bil zato odpeljan v trdnjavo Civita vecchia. Med fašistovskimi železničarskimi policaji in narodno stražo so nastali v nekaterih severnoitalijanskih mestih Turinu, Aleksandriji, Paviji, Novari krvavi spopadi, zaradi tega so tudi te organizacije razpuščene. Časopisi poročajo, da je Mussolini pri odboru seji rabil silno ostre besede proti nekaterim fašistov, ki sicer danes igrajo v stranki in pri vladi veliko vlogo, ki so pa postali fašisti sile, ko je fašizem zavzel vlado. Vedno in povsod ista pesem: koritarstvo ubija i najboljše stranke. Tudi med Mussolinijem in pod tajnikom Fiuzijem je baje prišlo do razpora. Zato namerava Mussolini po končanih slovesnostih v čast angleškemu kralju takoj reorganizirati svojo stranko. Glavno fašistovsko glasilo »Popolo di Italia« nastopa v članku, ki ga je inspiriral Mussolini, ostro proti koritarjem in sejalcem razdora v stranki in jim žuga z najostrejšimi kaznimi. Nasprotniki naj se pa nič ne veselijo, ker ti prepripi ne dotikajo fašistovskih mas. Tudi ena tolažba! Tudi med vojaštvom, zlasti častniki in med Mussolinijevo narodno stražo ni najboljšega razmerja. Pravijo, da si Mussolini zato toliko prizadeva, da izvežba in organizira svojo vojsko, ker ne zaupa popolnoma armadi. Armadni častnikom ni prav, da je imenoval Mussolini za generale in poveljnike narodni straži same mlade ljudi, seveda svoje pristaše, ki niti niso vojaki po poklicu, pač pa so dobro plačani. Zato jih ne smatrajo sebi enakoveljne in jim odrekajo pozdrav.

Samomor. Preteklo nedeljo 6. maja je bilo v Trstu izvršenih oziroma poskušanih nič manj kot pet samomorov. V Barkovljah so našli ribiči 20 letno elegantno dekle Heleno Bennis zastrupljeno. »Sem tako nesrečna! Ne skušajte me rešiti.« Te besede so bile zapisane na listku, ki so ga našli poleg nje. — Znani gostilničar Franc Mariner, 58 let star, se je zastrupil s strihinom.

proti vojni in da se ni nihče bolj za mir prizadeval nego papeža Pij X. in Benedikt XV. Tudi to mu ni neznano, da sta tako Benedikt XV. in Pij XI. izmed vseh suverenov na svetu največ storila za Rusijo, neglede na boljševizem, in da je edino sveta stolica bila tista, ki nikoli z nobenim diplomatskim aktom ni zavzela nobenega sovražnega stališča nasproti sovjetom ter se nikoli ni vtikala v notranje zadeve ruske države, čeprav se je v tem oziru nanjo vršil velik pritisk od strani držav antante. Nasprotno je sveta stolica veliko storila v to svrhu, da bi se položaj olajšal in sovjeti sami so se Vatikenu opetovano dobrih in se posluževali njegovih dobrih uslug na diplomatskem polju. Jako grdo je tudi dom. prelata Butkijeviča in škofa Cieplaka špionaze v prid Poljske, ker je to gola laž, ki je niti državni prokurator ni mogel dokazati. Nasprotno, oba prelata sta znana vsled svoje popolne politične nacionalne nepristranosti in njihov edini greh je bil, da sta poslušala cerkvene kanone, kar je »Osservatore« pravilno poudarjal. Sodba »Osservatore« je tembolj vpoštevanja vredna, ker je Vatikan imel vpogled v akte procesa in bi se ne bil nikoli zavzel za kakšne »špijone«, kajti »Osservatore« vsako besedo, ki jo zapiše, desetkrat premisli in se ni še nikoli, odkar obstoja, pustil desovirati. Tudi ne gre primerjati vojne, ki je po velikem delu elementaren dogodek, z justičnim umorom, storjenim vsled premisleka in zvrjočim iz popolnoma perversne zlobne protiverske politike, ki jo vodilni sovjetisti sami ne tajijo. Kdor tedaj ta justični umor odobrava, odobrava tudi ateistično politiko sovjetov in ta nima pravice očitati katoličanom, če proti njej protestirajo, kakor protestira proti njej vsak resnično kulturni človek, naj bo katoličan, jud ali mohamedanec.

+ Reška konferenca zopet odgojena. Kakor se poroča, je Italija zahtevala, da se reška konferenca, ki se je imela te dni nadaljevati v Rimu, odgodi za en mesec. Italiji se pač zdi, da se v sedanjem trenutku reško vprašanje tudi v Rimu ne bo dalo rešiti po njeni želji.

Slabo družinsko življenje je bilo vzrok smrti. — Pri sv. Ivanu je zadušila sebe in svojo 2letno hčerko Magdaleno 25letna Ana Brana. O tej nesrečni pravijo, da se ji je zmešalo. — 50letni delavec Peter Račič iz Trsta se je šel utopit v Podgori pri Gorici. Potegnili so ga mrtvega iz Soče. — 20letna hišna Marija Slavij je bila iz neznanih vzrokov strup. O pravem času so jo prepeljali v bolnišnico. — V morje se je hotela vreči vdova Virginija Polli. Dva finančna stražnika sta jo pa še o pravem času zapazila in potegnili nazaj. Tudi ta ni hotela povedati, zakaj je hotela končati svoje življenje.

Dve strašni nesreči. Karabinjerski polkovnik Bertorelli se je vozil s sidekarom proti Lokvi. Kar je počila os pod vozom in Bertorelli je bil vržen z vso silo proti obcestnemu kamnu, kjer si je razbil glavo. V torek so mu priredili veličasten pogreb. — V zavodu »Teresianum« je bila 17letna gojenka Lucila Rozza. Padla je iz tretjega nadstropja in si zlomila vrat ter bila seveda takoj mrtva. Ne ve se pa, ali je bila tu nesreča ali samomor.

Velika vročina, kakršne tudi v Trstu nismo vajeni prve dni maja, je zavladala. Po obilnem dežju pospešuje vročina rast in je zato na trgih polno sadja in zelenjave, posebno je letos obilo graha po 80 cent., češnje pa po 2.80 L.

Advokati se stepli na sodišču. Pred sodiščem stoji večje število tatov, med njimi tudi neki v glave rokavcih. Pri prvi seji sta si pa prišla dva zagovornika in sicer dr. Robba in dr. Gianini tako navkriž, da sta se spopadla in se začela prav krepko pretepati s pestmi po obrazu tako, da so ju morali kolegi razdružiti in je moral predsednik razpravo zaključiti. Kakor se vidi, bodo morali kmalu postaviti železne kletke tudi za vročevrve odvetnike in ne samo za razbojnike.

24. maj. Kot dan vstopa Italije v svetovno vojno, se vsako leto slovesno praznuje. Da Trst ne sme v prirejevanju slovesnosti zaostati, to se razume. Tudi letos se pripravljamo v Julijski Krajini na dostojno proslavo. Središče proslave bo tvorila ceremonija na vojaškem pokopališču v Sredipolju (Redipuglia) pod Dobrdobsko planoto, na katerem je zakopanih 30.000 italijanskih vojakov in katere se bo udeležil vojvoda Aosta v imenu kraljeve rodovine in italijanske armade. Zna biti da se udeležijo te slavnosti tudi Mussolini. V tem slučaju pride za par ur tudi v Trst. Vojvodi Aosta bodo ob tej priliki izročili na tržaškem magistratu diplomu častnega člana. Ob tej priliki pride tudi v naše kraje 4000 vojni ranjencev. 26. maja pa bodo odkrili ob izviru Timava ploščo, s popisom junaških činov, ki so jih izvršili v tej okolici italijanski vojaki.

Koroške novice.

k Brez pravice. Krivice, ki se gode slovenskemu narodu na Koroškem posebno zadnjih petdeset let, so tolike, da mrtvo kamenje kriči proti nebu na maščevanje. Nemci so se zagrizli v to lepo in za njihovo prodiranje na Jadran tako važno deželo z vso nemško trdovratnostjo in silo. Za vsako ceno hočejo s te zemlje iztrebiti slovenstvo, ki ga zatirajo z vsemi sredstvi. Sila in sistematično moralno zastrupljanje slovenskega pre-

bivalstva sta jim enako ljuba pomočka. Lahko rečemo, da je ni tako priproste in naravne pravice, ki bi je Nemci Slovence ne kratili in ne teptali. S kakšnim besnim sovražstvom preganjajo vsako slovensko prizadevanje za narodni obstanek! V Grebinijskem Kloštru je v zadnjem času napovedalo svoj občni zbor tamkajšnje katoliško slovensko izobraževalno društvo, in sicer bi imelo zborovanje vršiti po maši v društvenih prostorih, torej brez glasnih zunanjih prireditvev. Vest o občnem zboru je točno odbil — gotovo na okrajnem glavarstvu — Heimatschutzverband v Velikovu, ki je takoj organiziral pravcati vojni pohod v Grebinijski kloster. Prikorakalo je v vas 300—400 mož in napravilo fronto. Slovenci se niso hoteli pretepati, zato so — pravočasno obveščeni — iz cerkve odšli na svoje domove. V društvene prostore je prišel orožnik in zahteval da mu odpro vse omare. Torbico, ki jo je bil pustil v omari gospod, ki je hotel na občnem zboru govoriti, je orožnik konfisciral. V njej pa ni našel drugega kakor — eno klobaso in kruh. — Zalostno je, da se narodno sovražstvo proti Slovincem uveljavlja vedno bolj tudi v cerkvi. »Koroški Slovence« poroča, kako so grebinijski Slovenci, ki imajo doma nemškega dušnega pastirja, ki se zanje ne briga, tudi letos pohiteli na pastirsko nedeljo na Jožefovo goro pri St. Pavlu v Labudski dolini, da bi tam opravili svoje verske dolžnosti. Toda bili so bridko razočarani: namesto doslej vedno običajne slovenske službe božje, slovenskih pridig in spovednikov je bilo topot vse nemško. Zalostni so se vrnili domov. Sčasoma bo morda marsikdo nehal iskati prilike, da opravi svoje verske dolžnosti. — Na sinčaveškem in dobrolskem pokopališču se je pripetilo več oskrumb nagrobnih spomenikov, ki imajo slovenske napise. — V Slov. Plajberku so napadli slovensko družbo s kolni in pretepati celo ženske i. t. d. Koroška pa Istra — to sta sestri mučenici, nedolžni žrtvi nemškega in italijanskega barbarstva.

k Dr. Seipel v Celovcu. Koroški Slovenci so bili radovedni, kako in kaj bo povedal dr. Seipel ob priliki krščansko-socialnega strankinega zborovanja v Celovcu o koroških Slovincih. Saj bi človek mislil, da imajo vsaj avstrijski vodilni državniki tudi po plebiscitu še nekaj spomina na obljube, ki so jih bili delali Slovincem pred plebiscitom. Razen tega potrebuje Avstrija gospodarskih zvez z Jugoslavijo in bi ji pri tem ne škodilo, ako bi nasproti koroškim Slovincem pokazala vsaj nekaj prijaznosti. Toda dr. Seipel je tiste Slovence — ki so ga šli nalašč poslušati, zelo razočaral. Slovenskega vprašanja se je spomnil samo mimogrede z enim samim stavkom. Rekel je, da so Avstrijci izid plebiscita na Koroškem sprejeli z največjim veseljem, a ta izid ni pomenjal samo veselja, ampak tudi »novo veliko odgovornost, da morejo novodošli Avstrijci v Avstriji tudi živeti.« Poguma s temi besedami dr. Seipel pač ni pokazal, a seveda tudi ni prišel na Koroško kazati poguma, ampak — vabit na volitve. Vendar bo že prišel čas, ko se bo morala avstrijska vladna gospoda malo resneje pečati s slovenskim vprašanjem na Koroškem.

k Uspeh ljudskega štetja v Borovljah. V Borovljah so ob zadnjem ljudskem štetju našli 3027 prebivalcev med temi 872 Slovencev. L. 1910. so našli v Borovljah samo približno 300 Slovencev.

k Smrt zveste Slovenke. V Zihpoljah je umrla 85 letna gospodinja Marija Miškonig, mati treh otročičev. Pokojnica je bila vzorna krščanska žena in zvesta Slovenka, ki je morala zaradi svoje narodne zvestobe veliko trpeti. Njena zadnja želja je bila, da ji ob grobu zapoje slovensko. Tako se je tudi zgodilo. Naj sveti vrli ženi večna luč!

Štajerske novice.

š Velik požar v Poljčanah. V soboto, 12. t. m. zjutraj okoli 2. ure je nastal na kolodvoru v Poljčanah najbrže vsled iskre lokomotive požar. V par minutah je bilo železniško skladišče v plamenu. Vsled vetra se je vžgalo tudi v bližini nahajajoče se skladišče trdke Zupanc iz Pristove. Domača požarna bramba je bila takoj na mestu, a je bila skoro brez moči. Obvestili so tudi mariborsko požarno brambo, katera se je odpeljala ob 2.45 s svojo novo avtoturbinsko brizgalno, ki se je dobro obnesla. Požar je uničil železniško skladišče, skladišče trdke Zupanc, dva prazna vagona, dva vagona opeke in dva vagona piva. Škoda se še ni preračunila, cenijo jo pa na več milijonov dinarjev. Prebivalstvo je bilo v velikem strahu, ker se je bilo bati, da bi se požar vsled hudega vetra razširil na celo vas.

š Novi zvonovi. Dne 12. t. m. so v Mariboru blagoslovili pet novih zvonov za Slovensko Bistrico. Najtežji zvon tehta 2700 kg in ga je peljalo 6 konj. Zvonove je vili mariborska zvonarna Bihl.

š Pobegnili sta iz mariborske državne zaščite dece 14 letni Ferdinand Šilmeš in 12 letni Konrad Kramberger. Svojim tovarišem sta rekla, da gresta v Indijo. Obležena sta v temnomodri suk-njič, kratke hlače, bosu in gologlava.

š Sv. Trojica v Halozah. Letošnji april nam je prinesel snega, toče in toliko dežja, da sta pritoka Drave Polskava in Dravinja s Rogatnico tako silno poplavlila, da že mnogo let ne tako. Take velikanke poplava zlasti Dravinje je bila na sv. Marka dan, ki je zahtevala tudi svoje žrtve, in to na mostu Gorca—Topovec. Omenjena dne se je peljal iz Ptuja gostilničar in posestnik g. Ignac v Gorco na svojo posestov. Ko se pripelje s kočijo do mosta, vidi, da Dravinja valovi preko istega, ter po vsakem bregu svoje struge ter da je po pametni razsodbi nemogoče preko valov. Tudi tamkajšnji domačini, ki poznajo nevarnost Dvarinje, ga svarijo, naj se nikar ne poda v očitno nevarnost in gotovo nesrečo. »No pa naj ostane tale moj devedesletni sinko tukaj pri vas,« tako odgovori gospodar, »a midva s hlapcem pa bva poskusila.« Poženeta konje v vodo, prideta tudi še preko mosta — a na desnem bregu pa potegnejo valovi konje in kočijo seboj. Ko so valovi kočijo prevrgli, sta zletela kočijaž in gospodar v deroče valove. Po napornem plavanju sta priplavala do ob reki rastočih vrb, se prijela za vejave, splezala na vrbo, ter čakala na vrba odrešenja, dokler ni voda padla in so lahko ljudje prišli na pomoč. Utopljena konja in razdrapano kočijo so potegnili šele drugi dan iz Dravinje. — Tukajšnji vinogradniki imajo še precej vinske kapljice, a se silno pod ceno plačuje. Plačuje se po 12—18 K. Po tej ceni ga pride-lovalec niti v klet ne more spraviti. Delavci nedoplačljivi, galica brezprimerno draga, kolje po 6 in še več kron — tedaj pa shajaj vinogradnik pri teh cenah vina, katere delajo pekateri vinski veletrgovci z zadrujo »Vinarij« vred. Na ta način morajo vinogradi propasti in ljudstvo prijeti za beraško palico, zlasti še, če se ne bodo cene živilom in obleki znižale.

š Teharje. Tukajšnji gasilno društvo ima v nedeljo, dne 1. julija t. l. slovesno blagoslovljenje svoje nove brizgalne. Dopoldne ob 10. je na prostem sv. maša in blagoslovljenje. Popoldne je na ledini velika ljudska veselica s različnim sporedom. Nastopi pevski zbor »Teharjec«. Svira celjska

Dnevne novice.

— Pogreb judenburških žrtiev. Po sedanjih dispozicijah se bodo izkopali zemeljski ostanki judenburških žrtiev dne 29. majnika. Njihove zemeljske ostanke bodo takoj odpeljali v Ljubljano, kjer bo slovesen pogreb dne 2. junija 1923, če ne bo kakega zadržka. Zemeljski ostanki judenburških žrtiev bodo pokopani na pokopališču pri sv. Križu v vojaškem oddelku pokopališča.

— Nevarno je obolel ž. g. Ljudevit Viternik, župnik v Javorju pri Črni. Bil je že previden, toda zdi se, da se mu vrača na boljše.

— »Boj za suh kruh«. Pod tem naslovom poroča belgrajska »Politika« o zborovanju osrednje zveze uradništva, ki se je vršilo 10. maja v Belgradu v dvorani »Stare skupščine« pod predsedstvom vseuč. prof. g. Andonovića. Poročevalec Gjuričić, ki je načelnik oddelka za izdelavo proračuna, je izjavil, da bi bilo pač mogoče zvišati uradniške dohodke, toda ne v taki meri, kakor so to zahtevali na svojem zadnjem sestanku železničarji. V prihodnji proračun namerava vlada postaviti 400 milijonov dinarjev za zvišanje uradniških plač. S to svoto bi se dale zvišati draginjske doklade za 50 odstotkov. Če bi se pa dala izpeljati redukcija uradništva zelo natančno, bi bilo mogoče zvišati draginjske doklade celo za 70 odstotkov. Redukcija uradništva pa je neobhodno potrebna, ker znaša število uradništva 207 tisoč. Ker pa država podpira še 30.000 študentov in skoro ravno toliko srednješolcev, dalje 100 tisoč invalidov z rodbinami vred, je lahko razumljivo, da se nahaja država v finančni krizi. — Po daljši debati je prišlo na dnevni red tudi vprašanje, kako naj se reducirajo uradniki, ali brez penzij in podpore ali pa jim bo država kaj dala? Na to vprašanje je odgovoril g. Gjuričić, da namerava vlada uradnikom, ki imajo do 15 let službe, izplačati v slučaju redukcije toliko mesečnih plač, kolikor let je preživel v državni službi in sicer z vsemi dokladami vred.

— Delna prepoved orožja. Pokrajinska uprava je izdala naredbo, po kateri morajo vsi oni, ki še niso 30 stari, oddati svoje orožje. Ta odredba pa potrebuje prav temeljite kritike, dasi je njen namen pravilen in dober. Orožje bodo namreč oddali le tisti, ki imajo orožne liste, ker le pri teh je kontrola o oddaji mogoča. Oddali pa ne bodo orožja vsi tisti, ki sedaj najbolj rogovilijo in kravalirajo ter, kakor n. pr. v Mariboru uganjajo naravnost zločinska rokovanja. So to različni mladeniči, od katerih je malo kdo star 20 let, povečini so 16—18 letni fantje. Tem pa policijsko ravnateljstvo itak ne izdaja orožnih listov. Baje imajo stare od bivše deželne vlade, če jih sploh imajo. Kdor ni nameraval zlorabljati svojega orožja, ta ga je prijavil, kdor pa ga je nameraval zlorabljati, ta ga ni prijavil.

železnica godba. Čisti dobiček za kritje stroškov pri nabavi nove brizgalne. K obilni udeležbi vabi odbor.

š Najdena utopljenka. Dne 10. maja 1923 so našli v Dolenjem pri Zidanem mostu neznamo utopljenko, katera je ležala v vodi kraj 24 ur. Utopljenka je 80 do 85 let stara, 156 cm velika, močnega telesa, okrogolnoga z malo rjavo piko na levem licu, modrih očih, drobnih zob; nosila je na desnici poročni prstan in prstan z izpadlim kamnom. Prepeljali so jo v mrtvašnico Loke pri Zidanem mostu.

š Tatvine in vlomi. Jožpu Pompetu iz Lahovgradna pri Jurkloštru je bil ukraden 6000 kron vreden gonilni jermen. — Vlomi so odnesli krojaču Stibercu v Mariboru veliko množino blaga. — V Gabrovniku pri Konjicah je bilo vlomljeno v stanovanje Alojzija Bogatina. Vlomi so odnesli blaga v vrednosti 15.900 kron.

Stavka v Zagorju.

Prejeli smo: Z ozirom na izjavo delavstva o vzrokih stavke v Zagorju amatra Trboveljska premogokopna družba za potrebno, da obvesti javnost o resničnem poteku dogodkov.

1. Delavstvo revirja Kisovec se ni nikdar v zadnjem času pritožilo proti poslovanju inženirja g. Lapornika pri pristojnem rudarskem ravnateljstvu v Zagorju niti pri centralnem ravnateljstvu v Ljubljani ali pa pri kompetentni državni rudarski oblasti. Stavka je nemadoma dne 8. maja izbruhnila in še le po izbruhu se je delavstvo obrnilo na vodstvo družbe in na pokrajinsko upravo. Če bi se bilo delavstvo pred izbruhom stavke obrnilo na rudniško vodstvo, bi bila družba sigurno ustregla vsem upravičenim željam delavstva.

2. Strokovnjaki državnega okrožnega rudarskega urada in Trboveljske premogokopne družbe pa so o priliki pregleda vseh jam revirja Kisovec dne 9. t. m. konstatirali, da so v strokovnem oziru revirske naprave v najboljšem redu in da ne obstoja absolutno nobena nevarnost za življenje ali zdravje delavstva.

3. Ni res, da je izjavil zastopnik Trboveljske družbe, da družba lahko zahteva, da izpostavljajo rudarji svoje življenje nevarnosti, ker so itak zavarovani. Res je samo to, da je zastopnik družbe početkom pogajanj delavskim zaupnikom priobčil sklep upravnega sveta, da ustanovi družba pri likom petdesetletnice svojega obstoja fond za ponesrečene delavce v znesku enega milijona dinarjev. — Trboveljska premogokopna družba.

Torej bodo, če se naredba ne stilizira pametnejše, morali pošteno ljudje biti nasproti nasilnim elementom brez vsakega varstva. 29 let stari mirni državljani ne sme imeti v svojo obrambo orožja, zato ker je bil toliko pošten, da ga je prijavil! Če hoče policija konfiscirati orožje različnim elementom, naj si dobi sezname bojnih organizacij in pogleda pri njihovih članih za orožjem! Vrhutega naj vlada naroči policiji, da proti nacionalno maskiranim rogoviležem nastopi z vso energijo tako po dnevi kakor po noči. Naj policija odvzame orožje v prvo raznim zlikovcem ki so brez orožnega lista, naj v to svrhu odredi preiskave v velikem stilu, in potem naj poskrbi tudi za osebno varnost, naj prežene iz Ljubljane vse tatove, vlomilce in druge take tiče in potem naj pobere vsem orožje, pa prav vsem. Dotlej pa naj zanesljivim in poštenim osebam pusti orožje, ki ga ne zlorablajo, ampak ga imajo res v osebno varstvo. To naj upošteva tudi pokrajinska uprava, ki je izdala naredbo o odvzemu orožja. Vrhutega pa vprašamo pokrajinsko upravo, ali ji je znano, da imajo po splošni govorici Orjunaši shrambo pušk in ročnih granat v areni »Narodnega doma«? Če so jih pa že drugam spravili, naj se g. veliki župan informira, kam, kar ne bo težko izvedeti. Če se pa ne bo kaj ukrenilo in sicer nemudoma, potem bo upravičen sum, da vlada n o č e ničesar ukreniti in da je tudi njena odredba glede orožja le slepilo: ut aliquid fecisse videatur.

— Novi brzovlaki. S 1. junijem bodo začeli voziti novi brzovlaki na progi Zagreb — Karlovec — Bubnjarci — Jesenice. Ti vlaki bodo imeli neposredno zvezo z brzovlakom Zagreb—Belgrad in Karlovec—Baker.

— Namesto stotisoč — 2 milijona dinarjev. V Belgradu obstoji posebna komisija, kateri morajo upravičeni prijaviti svoje zahteve glede vojne odškodnine. Tako je srbski pravoslavni samostan v Rajmocu zahteval odškodnino v znesku 100 tisoč dinarjev. Komisiji pa se je zdelo to premalo in je prisodila samostanu 2 milijona dinarjev. Ko so »kaludjeri« zvedeli za to veselo novico, so se popraskali za ušesi in rekli: »Škoda, da nismo prosili za 2 milijona — to bi bili sedaj dobili denarja!«

— Nova vrsta opeke. V Senti v Vojvodini so ustanovili delniško družbo za zgradbo stanovanjskih poslopij. Ta družba bo izdelovala neke nove vrste opeke, ki bo baje 50 odstotkov cenejša od navadne, a nič slabša. Družba namerava razširiti svoje delovanje na celo državo.

— Uradniška stanovanja v Belgradu in »Uprava fondova«. Ravnatelj »Uprave fondova« je zaključil v Švicah posojilo v znesku 5 milijonov švicarskih frankov. To posojilo bo Uprava fondova dala na razpolago belgrajskim hišnim posestnikom in sicer 75% onim, ki svojih stavb zaradi pomanjkanja kredita še niso dovršili, 25% pa onim, ki bodo zidali na novo. Vsi na

ki bodo dobili posojila, bodo morali dati ministrstvu trgovine na razpolago vsaj eno malo stanovanje, če bo v novi hiši več kot 5 večjih stanovanj, in sicer po zelo znižani, skoro predvojni ceni. Ta stanovanja bo ministrstvo potem nakazovalo uradnikom. Pravično bi bilo, če Uprava fondova ne bi skrbela samo za Belgrad, ampak tudi za ostala mesta in dele države. To bi bilo toliko bolj pravično, ker je Uprava fondova državen zavod in tudi za najnovejše posojilo v Švicah ne jamči samo Belgrad, ampak cela država.

— Po ovinkih v Ameriko? Razni agenti zapeljujejo ljudi, ki bi se radi izselili v Ameriko, pa zaradi omejenega števila, ki je določeno za posamezne države, ne morejo dobiti vizuma ameriškega konzulata, da naj se peljejo v Mehiko, odkoder se potem brez težave vtihotapijo v Zedinjene države. To je brezvestno početje, kajti Zedinjene države so dobro poskrbele, da se uspeh izseljenškega zakona z vtihotapljenjem izseljencev ne izjalovi. Meja proti Mehiki je ostro zastražena in ječa v obmejnem mestu Loredu je polna lahkomišelnih izseljencev, ki so se mislili vtihotapiti v Združene države, pa so jih zasačili in zaprli. Med temi je vedno posebno mnogo Jugoslovancev: Bolgarov, Srbov, Hrvatov. — Vse te polovljene izseljence deportirajo Združene države nazaj v Evropo. Ako pa se kdo zaenkrat le izmuzne v Zedinjene države, mu to malo koristi, kajti zakon določa, da morejo ameriške oblasti vsakega izseljenca, ki je neopravičeno prišel v Zedinjene države, tekom petih let vsak hip aretirati in poslati nazaj v Evropo. Naj torej nihče ne posluša brezvestnih agentov, ki jim je le za lastni žep, in se pri izselitvi drži zakonite poti.

— Čudna primera. — Novosadski »D. Volksblatt« poroča o poitalijančenju krajevnih imen v Juljski Krajini, potem pa dostavlja, da se sigovenski listi nad tem neupravičeno škandalizirajo, češ da Slovenci sami na Kočevskem ravnotako postopajo. Slovansko jadransko primorje z ogromnim slovanskim zaledjem — pa nemški otočič Kočevje, to je pač malo čudna primera.

— Umrl je na Vrhniki 7. t. m. gdna Marija Jesenovec, oficijantinja pri Stolu sedmorice v Zagrebu. R. I. P!

— »Upokojenec« št. 6 je zakasnel zaradi osebnih poslov urednika in izide v par dneh.

— Prostovoljno gasilno društvo v Hoderšted opozarja na svojo letošnjo običajno vrtno veselico z raznovrstnim sporedom, ki se bo vršila dne 24. junija. Prosimo vsa bližnja društva, da na ta dan ne prireajo enakih prireditev ter vabimo k obilni udeležbi. Podrobnosti objavimo na letakih.

— Tomišelski lov — Ljubljancem najbližji — se odda 24. maja t. l. na javni dražbi na okrajnem glavarstvu za pet let Poleg zajcev, jerebic, in prepelice ter fazanov so srne in tudi jeleni, ki dražijo lovsko strast do skrajne sile. Krinski gozdovi krijejo tudi medvedji rod, ki mu je lovec za prirežen sovražnik. Že sam sprehod po lovišču nudi lovcu-planincu premnogo vžitka. Kaj še-le pozimi! Zato pa, sosede Ljubljanci, pozor, da ne bo prepozno kesanje!

— Vsi zagrebški mesarji pred sodiščem. Ker so zagrebški mesarji kljub nasprotni odločbi mestnega aprovizijskega odbora s 1. majem zvišali cene mesu, je tržna policija proti vsem zagrebškim mesarjem vložila tožbo.

— Udrženje za pomorsko pravo v kraljevini SHS. Nedavno se je na podlagi pravil, ki jih je potrdila pokrajinska uprava za Hrvatsko in Slavonijo, vršila v Zagrebu konstituirajoča skupščina imenovanega udruženja. Namen tega udruženja je delovanje za razvoj pomorskega prava s ciljem njegove unifikacije. Sedež udruženja je v Zagrebu. Udrženje je adijirano Comiteu maritime international v Bruslju. Znano je plodonosno delovanje tega svetovnega udruženja, ki je storilo mnogo za internacionalizacijo pomorskega prava in odločno vplivalo na zakonodajno delo držav. Ker je naša država mlada pomorska sila, čaka udruženje velika in odlična naloga na tem polju. Upravni odbor udruženja je nastopil: Predsednik dr. Otokar Ribaf, polnomočni minister in izredni poslanik v Bruslju, I. podpredsednik dr. Anton Verona, podpredsednik stola sedmorice, oddelek B in privatni docent v Zagrebu, II. podpredsednik Sigismund Kopajtič, predsednik »Jadranske plovnice« na Sušaku, tajnik dr. Milorad Stražnički, vseučiliški profesor v Zagrebu, tajnikov namestnik dr. Julij Megan, odvetnik in privatni docent v Zagrebu, blagajnik Spiro Peručić, generalni tajnik borze v Zagrebu; odborniki: Avramović Ranišavl, pomočnik prometnega ministra v Belgradu, Carić Juraj, ravnatelj navtične šole v Jelsi, dr. Kolini Miše, ravnatelj atlantske plovnice »Račić« v Zagrebu, dr. Stjepo Knežević, odvetnik v Dubrovniku, dr. Sarđelić Rudolf, državni svetnik v Belgradu, dr. Josip Silović, vseučiliški profesor v Zagrebu, dr. Veko slav Škarica, odvetnik v Splitu, dr. Ljuba Tomašić odvetnik v Zagrebu, Verona Nikolić, načelnik pomorskega oddelka v trgovinskem ministrstvu v Belgradu in dr. Zuccen Ivo, odvetnik v Zagrebu — Član udruženja je lahko vsak državljani kraljevine SHS. Prijave za pristop k udruženju naj se pošiljajo na naslov: prof. dr. M. Stražnički, vseučilišče, Zagreb, ali Spiro Peručić, generalni tajnik borze v Zagrebu.

— 200 letnica švabske naselitve v Banatu. Letos koncem avgusta praznujejo banatski Švabi dvestoletnico svoje naselitve na tem ozemlju. Pripravljajo se velike slovesnosti tako med našimi kakor rumunskimi

Svabi. Glavne prireditve se bodo vršile v Beli cerkvi, ki je najstarejša nemška naselbina v Banatu. Tam žive še pravi potomci prvih naseljencev. Med prireditvami bo ena glavnih točk nastop narodnih noš iz začetka 18. stoletja.

— **Višjo deklško obrtno šolo ustanove v Belgradu.** V zavodu se bo vršil pouk o vseh ženskih pridobitnih strokah ter o celokupnem gospodinjstvu.

— **Tatvine in vlomi.** Mariji Pavlin iz Artič je bilo ukradeni razno blago v vrednosti 7550 K. — V Močilniku pri Vrhniki je bila ukradena 108 kilogramov težka, 5000 kron vredna železna traverza. — Cigani so vlomili v kočjo Frančiška Markovića v Kamnjaku in odnesli blaga v vrednosti 7000 kron.

— **Čevlje kupujte od domačih tovarov.** Tvrde Peter Kozina z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg štev. 20, ter Aleksandrova cesta štev. 1. 3322

Gospodarstvo.

Poznavanje in uporaba gob.

Po prvem izdatnem toplem dežju imamo pričakovati začetek spomladne gobje sezone. Ze meseca aprila so se ponekod pojavili prvi gobani (jurčki), a doba smrkov (mavrohov) je še skoraj minula. Po izredno bogati lanskim gobji letini je tudi letos pričakovati dosti gob, ako ne nastopi trajna suša.

Do vojne je bilo pri nas zanimanje za gobe neznatno; šele med vojno je borba za prehrano zbudila nekaj več pozornosti za gobe, ki so okusna, zdrava in tečna prehrana. Seve je še danes v naši državi poznavanje in praktično izkoriščevanje gob zelo pomanjkljivo — pri Srbih in Hrvatih pa še dosti manj razvito. Glavni vzrok temu je, ker dosedaj še nismo imeli praktične knjige za pouk o gobarstvu. Prva taka knjiga je šele sedaj izšla, ki se more glede jasnosti v besedilu, posebno pa glede slik v naravnih barvah meriti z vsako tujo literaturo.*

Naša država ima za gobarstvo izredno ugodno podnebje in dovolj gozdov, zato bi lahko postale gobe v našem narodnem gospodarstvu velikega pomena, ako bi se nabirale in uporabljale v tistem obsegu, kakor v Češkoslovaški, v nemških deželah in na Francoskem. V Švici je poznavanje in praktično izkoriščevanje gob bilo že pred vojno tako splošno, da je donosalo povprečno do 45 milijonov frankov na leto. A Švica ima ostriše podnebje in manj gozdov kot ugodnosti.

Na Francoskem zraste na prostem premalo gob, zato goje doma v posebnih nasadih celo leto kukmaka (šampijone) ter izvažajo v Italijo, kjer konzervirani drobri (museroni) za bogate milijone. — Med Slovani so najboljši gobarji Čehi, ki imajo posebne tovarne za konzerviranje, sušenje in mleto gob. Posebno se z gobarstvom intenzivno ukvarjajo revni prebivalci gorate severne Češke. Tem ljudem so gobe poglavitna hrana. Za celo leto si nasuše in v kis naložijo takozvanih štorovk in mraznic, boljše vrste pa prodajo.

Čehi imajo že nad 10 raznih knjig o gobah, Nemci pa celo obsežno literaturo. V Švici in na Bavarskem so posebni državni nameštenci, ki kot potovalni učitelji poučujejo prebivalstvo o praktičnem gobarstvu. Pri nas pa segnje vsled nepoznavanja vsako leto za milijone gob v gozdih, ker naši ljudje poznajo in porabljajo največ kakih 10 vrst gob, dasi jih je užitnih mnogo nad 100 vrst, strupenih pa niti 10 ne.

Sicer je bila previdnost celo potrebna, dokler nismo imeli jasnih navodil in dobrih nazornih slik za razlikovanje strupenih gob od užitnih, ker so se vsako leto dogajala zastrupljanja z gobami. Za spoznavanje strupenih gob so med našim ljudstvom (ne izjemši niti inteligentnih slojev) zastareli, vražarski znaki, češ, da je strupena vsaka goba, ki prerezana ali pretrgana počrni, ki izceja mleko (sok), ali ki med kuhanjem počrni srebrno žlico. Take krive nauke smo svoječasno slišali celo v šolah. Kdor bi se držal teh nabeš, bi puščal v nemar najboljše gobe (brezovke, turke, sirovke, pečurke itd.) ali pa bi se zastrupil z gobami, ki takih znakov nimajo. Glavno načelo za razlikovanje gob je: strupene, škodljive ali vsaj neužitne so vse gobe, ki so slabega, zoprnega, zatohlega, omotnega, grenkega ali pekočega okusa. Za preizkušnjo smemo brez bojazni preizvesti košček vsake gobe, ker nobena goba ni tako hudo strupena, da bi se nam pri taki poskušnji bilo bati zastrupljenja, posebno ako se prežvečeni košček nato izpljune. Zallbog pa najhujša strupenjača med našimi gobami (strupeni kukmak ali krompirjevka) nima teh znakov, ker njen okus ni baš sumljiv (liki surov krompir). Zato je ravno potrebno, da si vsak pazno prečita v imenovani knjigi opise ter si dobro ogleda sliko.

Mnogo je gob, ki sicer niso strupene ali škodljive, vendar pa tudi užitne niso, ker so gnusnega duha ali pretirde. Zopet druge gobe so porabne šele tedaj, ako se jim sleče kožica s klobuka, ako se gotovi deli odstranijo, oziroma ako se pred pripravo poparijo. Škodljive so lahko tudi gobe, ako so že predolgo nabrane. Najpozneje v 18 urah po utrpanju se mora vsaka goba porabiti za svežo jed, sicer je bolje, da se zavre ali vsaj posuši. Postane ali pogrete gobe jedi so tudi lahko škodljive. Neužitne, gnusne in lahko tudi škodljive so prestare, razpadajoče, gnile in črvice gobe. Sicer pa je strah pred zastrupitvijo z gobami pretiran. Dosti več ljudi se vsako leto zastrupi s

pokvarjenim mesom, klobasami in ribami, kakor pa s gobami. Vsako zastrupljenje je izključeno, ako se ravnamo po navodilih, opisih in slikah imenovane knjige.

Znanstveno je dokazano, da imajo nekatere gobe več hranilnih snovi (beljakovine in maščobe), kakor meso, sočnejše ali jake. To velja posebno za suhe gobane. Vsaka užitna goba pa ima v tem oziru prednost pred navadno hrano revnejših slojev (krompir, zelje, repa itd.).

Praktično izkoriščevanje gob bi lahko postala v naši državi važna narodna gospodarska panoga, ki bi donosala državi lepe milijone, a bi tudi mnogo zalegala v gospodinjstvu in v prehrani sploh. V ta namen bi morale v prvi vrsti šole začetni posvečati več pozornosti pouku o gobah. Dosedaj kaj takega skoraj ni bilo mogoče, ker imajo šole zastarele, samonemške nazorne slike o gobah. Slišimo, da izda prav kmalu ista založba tri velike moderne tabele s slikami gob za šole. Nadalje je potrebno, da bi se prirejela v vseh krajih, kjer so v bližini gozdovi, strokovna predavanja o gobah za ljudstvo.

Pričakovati je, da bo nova knjiga poglobila in razširila zanimanje za praktično gobarstvo. Razum opisov in dobrih slik najdemo v knjigi poljudno razlago kako gobe rasejo in se plode, navodila za razlikovanje užitnih od strupenih gob, pravila o nabiranju gob, o znakih zastrupljenja in prvi pomoči, nadalje pouk o praktični uporabi gob za dom in prodajo (sušenje, vlaganje v kis, gobji izveleček, gobji prašek itd.). Na koncu knjige je dodatek praktičnih receptov za kuhinjo.

g Čipkarice! Gospodinj! Dva rodova se nosijo klekane čipke, kupljene pri Osrednji čipkarski zadrugi v Ljubljani, Pod Trančo štev. 1, garantirano samo lepo delo iz trpežnega pristnega lane-nega sukanca. V prometu so tudi enake čipke iz bombažastega laškega sukanca (Glanzgarn) na videt lepe a trpe le nekaj let ter zgube po prvem pranju svojo obliko. Te se nikakor ne morejo z našimi primerjati. Za slabo blago je vsaka cena pretirana. Dobro blago pa ni nikdar predrago. Čipke se dobe, dokler traja sedanja zaloga sukanca, primeroma še po nizki ceni, zato naj nobena gospodinja ne zamudi prilike ugodnega nakupa. — Prodaja se tudi lepo konfekcijsko blago. — Gospe in čipkarice dobe vse potrebščine za klekanje in šivanje konfekcije po najnižji ceni. — Oddaja se tudi delo na dom (dober postranski zaslužek). — Sprejemajo se tudi naročila za izdelovanje čipk in konfekcije po zadržanih ali zadržugi izročenih vzorcih. — Glej tudi današnji inšerat.

g Ziti trg. Na novosadski produktni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 442.50 Din, ječmen 315 Din, oves 285 Din, kuruza 250—255 Din, beli fižol 495 Din, pšenična moka št. 00 675 Din, št. 0 665 Din, št. 2 635 Din, št. 5 580 Din, št. 6 520 Din, mekinje 145 Din. — Tendence nespremenjena.

g Živinski trg. Zadnje dni vsled zastoja izvoza niso cene živini dalje poskočile, ampak lahko rečemo, da so nekoliko padle. V Sloveniji so bile cene sledeče: prešički 5—6 tednov stari 600 do 1000 K, 7—9 tednov stari 1200—1600 K, od 3—4 mesecev 2000—2400 K, od 5—7 mesecev stari prešički 3500—4000 K, od 8—10 mesecev 4800—5600 kron, od 1 leta 6500—7000 K. — Za kilogram žive vage so se plačevali prešički po 90 do 100 K kg. — Kože so se plačevale po 1300 K komad. Voli so se plačevali po 13—16 Din za kg žive teže, krave pa po 11—13 Din kg žive teže, teleta 15—18 Din kilogram.

g Cene masli in slanini so bile v Vojvodini zadnje dni povprečno sledeče: mast 38—42.50 Din kilogram, suho meso 46—54 Din kg, suha slanina 40—42 Din kg. — V Sloveniji pa: mast 42—45 Din kg, surovo maslo 56 Din kg, suho meso 47 do 50 Din kg, sveža slanina 38—38.75 Din kg, presušena 40 Din kg.

g Tržne cene v Zagrebu. Mestna vrtnarija je prodajala v Zagrebu špinačo po 12 kron kilogram, glavnoto solato pa po 40 K. Mlad grah so prodajali na trgu celo po 28 kron kilogram, nov krompir (laški) pa po 32 kron. Črešnje so prodajali po 80 kron.

g Stanje papirnatega denarja v Jugoslaviji na podlagi izkaza Narodne banke z dne 30. aprila smo imeli za 5.459.172.760 Din papirnatega denarja v prometu.

g Naši carinski dohodki. V prvem četrtletju l. 1923 smo imeli od uvoza 1 milijardo Din carinskih dohodkov, l. 1923 pa okrog 94 milijonov carinskih dohodkov. — Od izvoza pa l. 1922 130 milijonov Din v istem času, l. 1923 pa okrog 124 milijonov Din.

g Vsotni semenj v Padovi. V Padovi se vrši vsotni veseleženj od 1. do 15. julija t. l. Legitimacije, na podlagi katerih je posetnikom veseleženja dovoljena znižana vožnja na italijanskih železnih, dobijo interesi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

g Direktni tovarni promet s Nemčijo. Z 8. majem t. l. so bili upeljani za direktni blagovni promet med našo državo in Nemčijo takozvani »Merkurjevi vlaki«, ki bodo znatno olajšali in pospešili izmenjo blaga med obema državama. Ti vlaki bodo vozili kot kompletni vlaki v obeh smereh med Freilassing (Salzburg) in Ljubljano in se bo z njimi prevažalo blago, ki je oddano z mednarodnimi tovarnimi listi in za katere je predpisana pot Salzburg—Rosenbach. Železniške uprave bodo skrbale za to, da se zadrževanje »Merkurjevih vlakov« na obmejnih postajah reducira na minimum. Uprava nemških železnic bo izdala v kratkem seznam vseh važnejših tarifnih in odpravnih ter prevoznih predpisov za uporabo teh vlakov.

g Povišanje železniške tarife na Poljskem. Na Poljskem so povišali tovarnino na železnih za

100 odstotkov, samo tovarnina za petrolej je povišana na 50 odstotkov.

g Znižanje cen stekla v Češkoslovaški. Cene stekla so padle v Češkoslovaški od 10 do 30 odstotkov.

g Avstrijske državne železnice so izkazovale dostojno okolico 1 bilijon kron letnega primanjkljaja. Vzrok primanjkljaja so prenizki tarifi in pretežno velika mednarodna posojila, pa je sedaj odredilo, da bo prevzel kontrolno nad avstrijskimi železnicami ameriški strokovnjak William Acworth, pod čigar vodstvom bo bilijonski deficit kmalu izginil.

g Reforma pricarinenja blaga. Medtem ko so je dosedaj carinilo blago brutto za netto, se bo carinilo sedaj po sklepu finančnega ministrstva samo netto mesto brutto.

g Povišanje železniške tarife v Romuniji. Dne 1. majnika se je povišala na romunskih železnicah blagovna tarifa za 30 odstotkov.

g Poslabšanje ogrske trgovske bilance. V prvih mesecih 1923 se je trgovska bilanca Ogrske nasproti lanskemu letu znatno poslabšala. Koncem februarja je znašal pasivum za 27.4 milijard o. kron.

g Kriza v mlinski obrti na Češkoslovaškem. Izmed mlinov, ki so organizirani v Zvezi velemlinov na Češkem, je ustavila tvrdka Hugon Roubiček v Pragi, ena največjih in najstarejših tvrdk mlinske stroke, delo v obeh svojih mlinih v Berouni in Litomericah ter odslovila veliko večino delavcev. Ako se razmere ne bodo izboljšale, bo v bližnjih dneh odpuštila še ostalo delavstvo in morda celo uradništvo. Dalje sta popolnoma prenehala mleti pšenični mlin tvrdke Bratov Winternitzov v Pardubicah (v rženem mlinu se dela samo še za vojaštvo) in tvrdka Monopol, tvornica živil Bratov Zathov, del družba z omeji. por. v Čeških Budejovicah. Tvrdka B. Kraus v Ustju na Labi, največji mlin v usteško-habaroviškem okraju, je bila zaradi prevelikih zalog in pičle prodaje primorana, omejiti delo v mlinu na dva dni v tednu. Ako se situacija ne obrne na bolje, bo tudi ta tvrdka deloma ustavila obratovanje ter odslovila zaposleno osebje. Moravski velemlin firme J. Scholz je že pred velikonočnimi prazniki prekinil vse delo.

BORZA.

Curih, 12. maja. (Izv.) Devize: Pešta 0.1050, Berlin 0.0138, Italija 27.10, London 25.71, Newyork 556.76, Pariz 36.75, Praga 16.54, Dunaj 0.007813, Belgrad 5.86, Sofija 4.45, Holandsko 217.80, Kodanj 104.35, Stockholm 148.10.

Ljubljanske novice.

lj Sprejem pevskega društva »Stankovič« iz Belgrada, ki se je vršil včeraj popoldne na glavnem kolodvoru, je bil zelo veličasten. K sprejemu so prišli na kolodvor v dolgem sprevodu z železničarsko godbo na čelu vsa ljubljanska pevska društva z zastavami, visokošolci in razne druge organizacije. Ko je med zvoki vojaške godbe privozil brzovlak na kolodvor, je mnogobrojno občinstvo pristržno pozdravljalo mile goste. V imenu mestne občine je pozdravil goste župan dr. Perič, v imenu Glasbene Matice pa dr. Ravnihar. Zahvalil se je pevovodja »Stankovič« Stanislav Bičički. Po govori se je razvil dolgi sprevod z vojaško godbo na čelu in z železničarsko godbo v sredini, ki se je vil ob špalirju šolske mladine in mnogobrojnega občinstva, ki je goste iz Belgrada pristržno pozdravljalo, po Cesti na kolodvor, Dunajski cesti, Prešernovi ulici na Marijin trg, kjer je bil razhod. Goste so odpeljali nato na odkazana stanovanja.

lj Koncert »Stankovič« v Unionu se je izvršil tako sijajno, kakor še ne izlepa kateri v Ljubljani. Dvorana polna do gneče, sprejem dragih bratov in sester pristrčen, navdušen; gluščni plosk je zaprasketal po dvorani, vzkliki iskrene radosti so zagrmeli, da zbor vsled glasnega pozdravljanja dolgo ni mogel začeti. In nebroj vencev, ki so jih razna društva zvrstoma poklanjala: »Zveza pevskih društev«, »Ljubljana«, »Slavec« (palmo), »Glasbena matica«, »Orlovska zveza«, »Akad. katoliško dijaštvo«, »Jadranc«, »Triglav«, »Ljubljanski zvon«. Društvo »Soča« je izročilo knjigo, ki ima na treh straneh v akvarelu naslikana naša tri neodrešena mesta, ki ječe pod italijanskim jarmom: Gorico, Trst, Pulj (slikal Šantel, verzi Gradnikovi). »Klub Primorke« je dal šopek s slov. trobojnicco, povito s črno tancico. Na zunaj torej kar največji sijaj, celo nam, ki smo vedeli, da bo sprejem lep in pristrčen, je bil nepričakovan. Za tem zunanjim razkošnim bliščem, ki so ga v vedno bolj napetem stopnjevanju razvijala naša kulturna društva, ni prav nič zastajalo to, kar je nam podal zbor. Petje namreč je bilo izvrstno, dovršeno; marsikako skladbo, ki jo iz poslušanja in studija čisto natančno poznamo, so nam podali v tako lepi, vzorni interpretaciji, da smo nekaj kratov pozorno poslušali, diveč se iznajdljivosti pevovodje g. Bičičkega in prožnosti zbora, ki je s tako lahkim, gibkim, gracioznim korakom hitel za mislijo svojega duhovitega voditelja. Umetniški uspeh je bil ogromen, vtis na poslušavce, ki z odobravanjem ploskom

vzklikanjem niso mogli prenehati, je bil silen. Slavni pevski družini Stankovičevi moremo samo iskreno čestitati. K.

lj Protestni shod ruske kolonije proti barbarstvu sovjetske vlade. V nedeljo, dne 6. maja se je zbrala ljubljanska ruska kolonija na protestni zbor povodom preganjanja krščanske cerkve od strani sovjetske vlade. Shod se je pričel ob 15. uri v prostoru ruske menze v barakah pri kolodvoru z blagoslovom in govorom svečenika, očeta Sluckega, ki je govoril o zadevah ruske cerkve in njenem delu v emigraciji. Profesor N. Jezerskij je nato poročal o bolševiški protiverski politiki, ki jo obsoja vse civilizirani svet. Nato je bila sprejeta protestna resolucija proti obsodbi patriarha Tihona in usmrčitvi prelata Butkijeviča ter se priporočila ruskemu odboru, da izroči zahvalo kolonije kardinalu Mercieru in knezoškofu Kenterbrijskemu na njihovem odločenem nastopu v prid preganjanje duhovščine v Rusiji. Pozivljva se vez izobraženi svet, da podpira boj proti ateističnemu kursu ruske sovjetske vlade.

lj Nastop predavanja je imel 11. t. m. vseučilišni profesor dr. Mirko Kosič v zborniški dvorani slovenske univerze in sicer o statistiki. Predavanje je bilo izredno zanimivo. Videli smo, da je to mož, ki je izšel iz juga in ki nas Slovence pozna. Toliko objektivnosti, kolikor smo je slišali v predavanju pri g. Kosiču, si želimo, da bi je imel vsakdo, ki hodi k nam. — Čestitamo g. profesorju in radost nam je, da je član proforskega zbora ljubljanske univerze.

lj Udraženje inženjerov in arhitektov v Ljubljani poziva vse svoje blane, da se udeležijo pogreba pokojnega tovariša inž. Drago Sviglja, ki se vrši danes ob pol 5. popoldne z južnega kolodvora.

lj Šišenski Orel ponovi danes takoj po šmarincah Finžgarjevo igr »Verigac«. Vrši se v samostanski dvorani. Vstopnice se dobe cel dan pri g. Kranjcu. Vsi uljudno vabljeni.

lj Pevski odsek frančiškanske prosvete ima v torek točno ob 8. pevsko vajo. Privedite s sabo nove članke! V sredo 16. t. m. se vrši ob 8. odbojova seja.

lj Mladinski dom Kodeljevo. V nedeljo, dne 13. t. m. ob 10. dopolne: simultanska šahovska produkcija (vodijo trije člani ljubljanskega šahovskega kluba). Ob tričetrt na 6. zvečer rimska igra: »Trije mučeniki iz Cezareja«. Med odmori godba.

lj Akad. soc. ped. krošek priredi v ponedeljek 14. t. m. ob 8. večer na moškem učiteljskem svoj redni sestanek. Referira Jug. Klement, cand. phil., o vesti. Po predavanju debata. Vsi, ki se za temo zanimajo, vljudno vabljeni. Odbor.

lj Maša zadušnica po rajnkem br. Dore Mašiču se bo brala v ponedeljek ob pol sedmih v župni cerkvi sv. Petra. Člani šentpeterske prosvete, Orla in Orlic se vabijo.

lj Opozorilo. Ker se je pripetilo v zadnjem času v tuuradnem okolju več nesreč, katere so zakrivilni kolesarji, vozniki in šoferji vsled malomarnega izvrševanja cestno-policijskih predpisov, se opozarjajo vsi šoferji, vozniki in kolesarji na dolobno cestno policijskega reda, predpise min. narredbe z dne 28. aprila 1910, drž. zak. 81 in tuuradni razglas z dne 18. decembra 1922, Ur. list št. 131 — zlasti pa: 1. da mora biti vsako navadno kolo opremljeno s signalnim zvonom in zavoro, vsako motorno kolo pa z visoko donečo hupo. 2. Vsi avtomobili morajo biti premljeni z globoko donečo hupo in je uporabljane različnih piščalk, siren in fanfar po mestu strogo prepovedano. 3. Raba svetilk z žarometi je v mestnem okolju prepovedana in sicer za vsa vozila brez izjeme. 4. Vsi vozniki se morajo na znamenje varnostnega organa takoj ustaviti in se odredbam slednjega brezpogojno pokoriti. 5. Nadalje ponovno odreja policijsko ravnateljstvo na podlagi § 7. ces. nar. z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96, da morajo vsi kolesarji, vozniki in šoferji voditi svoja vozila vedno po levi strani ceste oziroma ulice ter prebistevati vedno na desni strani. Prestopki te odredbe se bodo strogo kaznovali v smislu § 11 ces. nan z dne 20. aprila 1854 drž. zak. št. 96. — Policijsko ravnateljstvo v Ljubljani.

lj Umrlj se v Ljubljani: Marija Mohar, služitnja 61 let. — Jakob Ciglar, občinski ubožec, 64 let. — Marjeta Semič, bivša gostilničarka, 76 let. — Jožef Končan, rejnika, 6 tednov. — Marjan Mehela, novorojenček, 1 dan. — Anton Čelešnik, gostič, 76 let. — Andrej Repar, občinski ubožec, 65 let. — Ivan Kregar, bivši hlapec, 58 let. — Frančiška Jerab, hči mestnega delavca, 2 meseca. — Anton Sterniša, hranilišni štontist, 56 let. — Marija Kamenelj, žel. uradnica, 22 let. — Justina Vydra, hči žel. ključavničarja, 7 mesecev. — Simon Gril, rudar, 37 let. — Fran Fajfar, posestnikov sin, 10 let. — Marija Vavpotič, zlatarjeva hči, 17 let. — Josip Budna, rudar, 24 let. — Josip Brezigar, nadučitelj v pok., 61 let. — Ivan Mlinar, kočarjev sin, 13 let. — Bojan Franc Anton Krašovec, trojček, učiteljev sin, 3 dni. — Ljudmila Knapč, čevljarjeva hči, 4 leta. — Janez Turk, učitar, 68 let. — Alojzija Prek, hči mizarskega pomočnika, 86 ur, Matija Benčina, drvar, 59 let. — Alojz Kajzelj, trgovski poslovođa, 77 let.

lj Promenadni koncert muzike Dravske div oblasti (kapelnik dr. Jos. Čerin) v nedeljo 13. t. m. ob 11. v Zvezdi. Spored: 1. Rendla: »Iz Beograda i okolice«. 2. Zajc: Overture k operi »Čarovnica«. 3. Kienzl: Fantazija iz opere »Evangeljnik«. 4. Zajc: »Iztočna zora«, kantata.

lj Koncert v hotelu »Tivoli« danes popoldan ob pol 4. do 8. ure. Godba dravske divizije. Vstopnina prosta. Se priporoča Yekoslav Dolničar. 2874

* Naše gobe. Po lastnih izkušnjah in raznih virih spisal Ante Beg. 78 barvnih slik. Slikal Drag. Humek. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 100 Din. Naroča se v vseh knjigarnah.

Kj Nevarni kolezniški tat aretiran. II. kriminalni oddelek, katerega vodi osrednji policijski nadzornik Toplikar, je dosegel lep uspeh. Na glavnem kolodvoru so bile ukradene iz tovornega voza tri vreče sladkorja sipa, 2 vreče je kriminalna policija našla na zavori nekega tovornega vlaka, tretje vreče niso našli. Nekaj dni prej je bil na glavnem kolodvoru ukraden ovoj manufakture. Sum se je osredotočil na nadzornika Martina Žibertta, rojenega leta 1884 v Smartnem pod Šmarno goro, ker so kriminalni organi našli v njegovi čuvajnici nekaj sladkorne sipe in na to aretirali Žibertta in njegovo dekle Marijo Savi; Žibertova dekla leži namreč v bolnišnici. Svojo krivdo sta prvotno oba tažila, toda pri izvršeni bližni preiskavi so našli kriminalni organi 3 kose manufakture, nahrbtnik napolnjen s sladkorno sipo, veliko podplatov, čepke in kos odrezane železniške plohte. Nekaj ukradenega blaga je Žibert prodal raznim strankam, katerim se je blago svedea konfisciralo. Žibert in Stravsova sta bila izročena sodišču, kjer bosta čakala porotne sodbe, ker je ukradeno blago vredno najmanj 50.000 kron.

Ij Pobegnili je svojim starišem 20 letna Alojzija Skopec.

Ij Neznan kam pobegnil je 19 letni Julij Kar. Samoumor ni izključen. Kdor ga izsledí, bo dobil nagrado.

Ij Policijska kronika. Puškarju Francu Kaiserju je bil ukraden reklamni samokres. — Trgovki Mariji Osolin sta bili ukradeni v tramvaju dve 1800 kron vredni odejli.

Prosveta.

REFORMA SREDNJE ŠOLE V FRANCIJI.

(Po dnevniku Journal des Débats, z dne 5. maja 1923.)

Minister za prosveto Leon Bérard je 3. maja t. l. podpisal nov srednješolski zakon, ki bo stopil v veljavo že s 1. oktobrom 1923. S tem zakonom je odpravljena srednješolska uredba od 31. maja 1902. Učenci, ki dovrše ljudsko šolo (l'enseignement primaire) in se hoče še dalje izobraževati, so odprti tri poti: ali si izvoli l'enseignement technique (nekako naša obrtna šola) ali l'enseignement primaire supérieur (nekako naše učiteljske) ali pa l'enseignement secondaire (naša srednja šola — gimnazija in realka). Prvi dve šoli trajata po 4—5 let, srednja pa sedem let. Po novem realke v našem smislu izginejo; zakaj v prvih štirih razredih bo s 1. oktobrom počenši latinščina obvezna za vse učence, in potem v tretjem in četrtem razredu tudi grščina enako obvezna za vse učence. V petem razredu si bo — po novem učnem redu — učenec volil ali humanistični oddelek (z obvezno latinščino in neobvezno grščino) ali realni oddelek z obveznim drugim modernim jezikom (ker enega se bo moral že prej učiti). Vseh drugih predmetov (materinščine, zgodovine, zemljepisja, matematike, naravo- in prirodoslovja, kemije, risanja) se bodo učili vsi v enaki izmeri. — Debate in enquete so trajale dve leti. Minister utemeljuje svojo reformo v glavnem z dvema razlogoma: 1. hoče dvigniti izobrazbo tistega sloja, ki hoče na vseučilišnih dovršiti študije; ta sloj že v prvi mladosti umsko izobrazevati, v to svrhu — pravi minister — ne pozna boljšega sredstva za tista leta kakor baš grško-latinski študij; ni torej namen napraviti iz učencev latinske štiliste, temveč že v zgodnji mladosti disciplinirati jim vse duševne zmožnosti. 2. Drugi razlog

je pa demokratičnost te uredbe. Samo sposobnim bo odprta pot na vseučilišče, pa naj bodo sinovi kmeta ali meščana. Prvi izpit bo že ob koncu ljudske šole, za vzprejem v prvi razred srednje šole; drugi izpit bo po dovršeni četrti (ena pismena naloga iz latinščine, ena iz grščine; za vse šole bosta enaki; korigirala bo naloge komisija v središčih departementov, naloge bodo oddane brez podpisov, anonimno); le tisti učenec, ki bo uspešno napravil ti dve nalogi, bo smel potem delati v 7. šoli prvi del mature (baccalaureat); po dovršeni 7. šoli pa bo delal drugi del. Izbira se bo torej vršila dvakrat; druga bo gotovo temeljita. Imenujejo jo že zdaj »malo maturo« (prebaccalaureat). — Glede latinščine se nadja- jo da bo večina v petem razredu vztrajala in si torej volila humanistični oddelek, ker bodo največje težkoče že premagane in bo učenec šele začel sadove truda prav uživati; glede grščine prevladuje mnenje, da bo le majhen del vztrajal tudi še v petem in šestem razredu (v 7. pride filozofija, državnozanstvo i. dr.), a tisti bodo odbranci in s tistimi se bodo dali doseči — ko ne bo cokelj — najlepši uspehi in izobrazba, »la plus belle réussite intellectuelle que le monde ait connue« (najlepša duševna izobrazba, kar je svet pozna). — S tem poročam samo v glavnih obrisih o tej reformi. S tem činom so torej Francozi dobili enotno srednjo šolo.

pr III. veliki simfonični koncert Zvezs godbenikov se vrši v petek, dne 25. maja ob 8. zvečer v veliki dvorani hotela »Union«. Na programu so: Suk, Čajkovskij in Wagner. Koncert dirigirata operni ravnatelj g. F. Rukavina in kapelnik opere g. L. Matašič. Vstopnice so v predprodaji kakor običajno v knjigarni Glasbene Matice, Kongresni trg.

pr »Slovenec«. Kot VI. zvezek Znanstvene knjižnice so izšli pravkar »Slovenec«, napisal Franc Erjavce. Ljubljana 1923. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena vezani knjigi Din 60. — Erjavcevi »Slovenec« so prvi poskus velike slovenske monografije in je prireditelj zbral res vse, kar more koga o Slovencih zanimati. Svoje dolo imenuje: Zemljepisni, zgodovinski, politični, kulturni, gospodarski in socialni pregled. Zato nam pravi, da je obdelana vsa snov; s kazali je vsebina še bolj opredeljena. — Mi Slovenci smemo biti na to delo res ponosni; tudi drugi večji narodi ne morejo pokazati kaj podobnega, zbranega v lepem pregledu skupaj. Kdor se hoče o tej ali oni panogi še bolj natančno poučiti, ima na koncu knjige zbrano obširno tozadevno literaturo. Zmiraj zahtevamo naj nas svet pozna in naj nas upošteva, pa sami sebe ne poznamo dobro. Iz te obširne potrebe po dobri informaciji o Slovencih in slovenstvu se je rodila ta knjiga, ki bo vsakomur dobrodošla, učitelju in učenku, trgovcu in obrtniku, posameznikom in društvom. Predavateljem nudi to krasno delo neizčrpen vir snovi, take snovi, ki vsakogar zanima. — Knjigi sta prideljena dva zemljevida, eden o Jugoslaviji splošno informativen, drugi pa o Sloveniji, ki ga lahko vzamemo ven in uporabljamo pri branju. Vse priznanje moramo izreči založniku, ki je dalo knjigi večjo in lepšo obliko, kakor jo je imela dosedaj znanstvena knjižnica, tako, da je knjiga res reprezentativna in kras vsaki knjižnici. — Naj bi ne manjkalo to dosedaj najlepše delo o Slovencih v nobeni slovenski hiši!

Narodno gledališče.

DRAMA.

Nedelja, 13. maja: Shakespearejeva komedija »KAR HOČETE«. — Izven.
Ponedeljek, 14. maja: ČRESNJEV VRT. — Red B.
Torek, 15. maja: Zaprto.

Sreda, 16. maja: Ob pol 8. zvečer »IDILOT«. — Red A.
Četrtek, 17. maja: Ob 8. zvečer »OTHELLO«. — Red D.
Petek, 18. maja: Ob 8. zvečer »KAR HOČETE«. — Red E.
Sobota, 19. maja: Ob 8. zvečer delavska predstava po znižanih cenah »UGRABLJENE SABINKE«. — Izven.
Nedelja, 20. maja: Ob 8. zvečer »KAR HOČETE«. — Izven.
Ponedeljek, 21. maja: Ob 8. zvečer »OTHELLO«. — Izven.

OPERA.

Nedelja, 18. maja: EVGENIJ ONJEGIN. — Izven.
Torek, 15. maja: Ob 8. zvečer »SEVILJSKI BRIVECI«. — Red C.
Sreda, 16. maja: Ob pol 8. zvečer vojaška predstava »CARMEN«. — Izven.
Četrtek, 17. maja: Ob pol 8. zvečer »EVGENIJ ONJEGIN«. — Red B.
Petek, 18. maja: Zaprto.
Sobota, 19. maja: Ob 8. zvečer slavnostna predstava na čast češkimi gostom, »GORENJSKI SLAVCEK«. — Izven.
Nedelja, 20. maja: Ob 4. popoldne mladinska predstava za birmance, »JANKO IN METKA«. — Izven.
Ponedeljek, 21. maja: Ob pol 8. zvečer »MEFISTO-FELES«. — Izven.

Začetek opernih predstav se od prihodnjega tedna dalje v toliko spremeni, da se bodo pričele krajše opere ob osmih zvečer, daljše pa ob polu-osmih. Gledališko občinstvo se opozarja naj pazi na objave repertoarja, kjer bodo začetki vedno pravilno označeni.

Operna predstava za birmance. Binkoštno nedeljo ob štirih popoldne bo v opernem gledališču predstava za birmance. Vpizori se zabavna in krasna mladinska opera »Janko in Metka«.

Cerkveni vestnik.

c Izkaznice za Mladeniški shod v Celju izdaja za vse udeležence Misijonska hiša oo. lazaristov v Celju; le za Ljubljano ter nje najbližje okolice posreduje tudi vodstvo Marijine družbe v Križankah ali uprava »Slovenca« ter izdaja izkaznice, s katerimi se dobi pravica do polovične vozne cene na postajah Južne železnice. Člani Križanske Marijine družbe naj se zanesljivo oglase do torka zvečer, za druge udeležence je čas do petka zvečer.

Dijaški vestnik.

d Kamniška podružnica SDZ ima binkoštno soboto 19. t. m. ob 3. uri popoldne v Domžalah izredni občni zbor. Spored: 1. dopolnilne volitve, 2. določitev članarine, 3. zadeva sekcij, 4. slučajnosti. Nato je sestanek s kratkim referatom in razgovorom. Radi važnosti se tega sestanka gotovo udeležite vsi tovariši in tovarišice! Z Bogom za narod!

Turistika in sport.

Ilirija II : Korotan. Po prvenstveni tekmi med Akademiki in Slavijo, ki se vrši danes ob 15. na igrišču Ilirije, igra II. moštvo Ilirije trening-tekmo s KS. Krakovom.

Ilirija : KAC. (Celovec) 2 : 0. Nogometna tekma med Ilirijo in celovškimi Atletiki, ki se je vršila 10. t. m., je nudila slabo igro gostov in komaj toliko boljšo igro Ilirije, kakor jo izkazuje rezultat 2 : 0. Pri tem je treba vsekakor upoštevati, da so imeli Celovčani za seboj naporno potovanje (peturni marš čez Korošico, ker niso dobili pravočasno potnih listov in so zakasneli zvezo na jeseniški vlak), dočim je slabo igro na strani Ilirije zakrivila lahkomišelnost in premala resnost (levo krilo!) ter indisponiranost večine moštva. Iz te nelaskave kritike je treba izvzeti srednjega krila Ladota, ki je svojega starejšega, sedaj odsotnega brata na tem mestu zamenjal docela zadovoljivo. Od ostalega moštva sta igrača razmerno dobro in marljivo še levi branilec in Učak v napadalški vrsti. K igri napadalске vrste bi bilo še reči, da je v sestavi, v kateri je nastopila za-

čekom igre (Zupančič—Dolinar—Učak—Oman—Vidmajer) mnogo bolj ugajala kot pa v drugi polovici, ko je sestavo spremenila. Oba gola je dosegel Učak. — Gostje so bili dobri v obrambi in zelo slabi v forwardu.

Drugi nogometni rezultati od 10. t. m. v Ljubljani: Prvenstvena tekma med Jadranom in Slovenom je ostala neodločena. Rezultat 1 : 1. Jadran si je zagigural s tem definitivno prvenstvo v II. razredu Ljubljane za sezono 1922-23. — Akademiki : Svoboda 2 : 1 (prvenstvena tekma); — Hermes : Ilirija komb. 4 : 1.

LEPOTA? SVEŽOST MLADOSTI? Priljubljen znanost? Vse to si lahko prihranite in za- branite prerano osiarellost edino z racionalnim negovanjem vašega obraza, vašega telesa, vaših las in zob! Izrednega delovanja so že nad 25 let priljubljeni Elza-izdelki za negovanje lepote: Elza- obrazna in kožo obvarujoča pomada (2 lončka z omočom in poštino 25 Din), Elza-pomada za rast las (2 lončka z omočom in poštino 25 Din), Elza lilično milo lepote (4 kose z omočom in poštino 35 Din) in drugi Elza-izdelki, kakor Elza cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza-kolonska voda itd.; Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzabrg št. 134, Hrvatsko.

Birmanske botre, ki želijo podariti svoji birmanski knjigo, ki ji bo koristila celo življenje ne samo v kuhinji temveč v gospodinjstvu sploh, naj ji kupijo novo veliko izdajo »Slovenske kuharice«. To knjigo je spisala šolska sestra in učiteljica gospodinske šole S. M. Felicita Kalinšek. Knjiga je krasno opremljena in lično v celu platno vezana ter obsega 668 strani, 2508 kuharskih receptov in navodil. Med besedilom je mnogo slik, priloženih je 33 umetniških tabel s 193 slikami naravnih barvah. Te slike je izvršil ravnatelj meščanske šole g. Dragotin Humek, opise gob pa je priredil znan slovenski gobar Ante Beg. Tako lepo opremljene knjige Slovenci dosedaj nismo imeli. Veseli je bodo tudi birmankini stariši, birmanka pa bo imela trajan spomin na svojo botro. Knjiga velja 220 dinarjev.

ceneje in trajnije so kakor usnene!
Najbolje varstvo proti vlagi i mrazu!

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psihrom. difference v C	Nebo, vetrovi	Padačina v mm
11.5. 21 h	732.7	14.6	1.8	obl.	—
12.4. 7 h	735.2	12.5	1.4	obl.	2-3
12.4. 14 h	733.2	16.0	2.3	v. obl.	—

Naprodaj je dobro ohranjen HARMONIJ

Natančneje se poizve v Predoljah, govinna KASTELIC (tik postaje), prva žel. postaja na progi Grosuplje—Kočevje.

POZIV!

Prosim vse one delavce in profesorje, kateri so bili zaposleni pri izgotavljanju vile lekarnarja g. Bakardčiča na Prulah, da se takoj javijo pri podpisnem in ko so videli, da smo se pred pribl. 2 mesecema z avtomobilom pripeljali do omenjene vile, jaz sedeč zraven šoferja, zadaj po ministrski navadi g. minister n. r. A. Kristan, sedaj ravnatelj Slovenske banke itd., poleg njega g. dr. Kisovec, ravnatelj Slovenske banke, in ki so videli, da sem razkazal omenjeno gospodoma vse notranje prostore vile. Gospode delavce in profesorje rabim nujno kot pričev. v važni pravdni provizijski zadevi, proti omenjenima gospodoma. — Ljubljana, 13. maja 1923.

Hinko Privšek. Žabiak št. 3/L

ženitna ponudba.

Mlad in pošten trgovec želi znanja z gospodično ali vdovo, ki bi imela veselje do trgovine in morebiti kaj premoženja, v starosti od 18—26 let. — Ponudbe prosim z natančnim naslovom in sliko, ki se po sprejemu takoj vrne ali zamenja, pod šifro: »TRGOVEC 2887« na upravo lista. — Tajnost zajamčena.

Kompanjonko

Isčem z nekaj kapitala, izveščano v manufakturi, ki bi obenem hotela v bejmih. Naslov pri upravi pod št. 2884.

Spretno pletiljo

SPREJMEM. Plača dobra. — Naslov pri upravi »SLOVENCA« pod št. 2891.

Službe išče

PODURADNIK, več slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, v govoru in pisavi, ali za OSKRBNIKa na večje poselitve; vzamem tudi GOSTILNO v najem za več let. — Ponudbe na naslov: A. J. TRBOVLJE I. 50. 2885

Iščem deklico

k dvema otrokoma, v starosti od 14 do 15 let, poštenih starišev, katera bi se mogla pozneje učiti v trgovini. Prednost imajo hčere železničarjev. — Ponudbe je poslati na upravnistvo »Slovenca« pod šifro: »PRVI JUNIJ 2886«.

Mesta učenke išče

v kaki boljši trgovini pridna in poštena deklica. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »UCENKA«. 2888

žel. uradnik,

kateri se trenutno nahaja v veliki nepriklji, PROSI usmiljeno osebo, ki bi mu hotela posoditi 1000 Din na mesečno odplačevanje. Ostalo po dogovoru. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »ZANESLJIV«. 2819

Kuharico

starejšo, mirno, pošteno, TAKOJ sprejem k dvema osebama v Ljubljani. Ponudbe pod »Gospodinja« na upravo lista.

Tehnični uradnik

ISČE PISARNIŠKEGA DELA v popoldanskih urah. Sprejme tudi delo na dom. Ponudbe pod »URADNIK« na upravo »Slovenca«. 2837

SPREJMEM TAKOJ DVA krojaška pomočnika

za veliko, stalno, boljše delo. Hrana in stanovanje v hiši. IVAN ŠTUPICA, krojaški mojster, DOB pri DOMŽALAH.

Trgovska pomočnica

izurjena v trgovini z meš. blagom, z dobrimi pričevanji, ISČE takojšnje SLUŽBE. Je tudi izučena šivilja. — Prevzame na račun tudi manjšo trgovino. — Takojšnje ponudbe prosim na upravo »Slovenca« pod šifro »TRGOVINA 2754«.

ISČEM ZA TAKOJ služkinjo

k zakonskemu paru brez otrok. Razumeti mora tudi nemško. Zglasiti se je: Trubarjeva ul. št. 2, II. nadst., demo.

Hlapca h konjem

ISČEMO. Biti mora zanesljiv, priden, trezen in pošten. — Ponudbe na: Sadržere »Karoliški dvor«, pošta Ptuj. 2804

Samostojna kuharica

izveščana v vseh poslih, dobi proti dobri plači STALNO mesto pri trvdki ANDRETTO na Viču pri Ljubljani.

čevljarskega vajenca

PRIDNEGA in POSTENEGA takoj sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov pove uprava lista pod št. 2793.

VRTNICE

nizke in visokodebelnate, lepih, novih vrst ter cvetlične dekoracije oken in balkonov priporoča slav. občinstvu ANT. FERANT, trgovski vrtnar v Ljubljani, Ambrožev trg št. 3. 2838

ISČEM 1 VELIKO ali 2 MANJŠI nemeblirani sobi

s separatnim vvhodom. — Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod šifro »6000 KRON NAGRADE«. 2840

SPREJME SE

kontoristka

(tudi začetnica) s trgovsko izobrazbo. Predpogoj dobra stenotipistka. — Ponudbe na POŠTNI PREDAL 150.

Služkinja

ki je vajena vseh hišnih opravil in ki zna vsaj nekoliko kuhati, se sprejme TAKOJ. Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod šifro: »SLUŽKINJA 2871«.

Pozor mizarji!

Jesenove, hrastove in javorove SPALNE SOBE kupujem v večji množini. — Relektiram samo na solidno delo. — Ponudbe na skladišče pohištva: LUJO ŠTEFAN, Karlovac (Hrvatska).

Občinski lov

KRTINA pri DOMŽALAH bomo oddali v torek, dne 29. maja ob 10. uri dop. pri okr. glavarstvu v Kamniku, soba št. 6, V ZAKUP za čas od 1. jul. 1923 do 30. jun. 1928 potom javne dražbe. Dražbeni pogoji so na vpogled pri okr. glavarstvu v Kamniku.

Zupanstvo KRTINA.

PRODAM deset let staro pritlično hišo

zaradi odpotovanja v Ameriko na periferiji mesta, oddaljena 5 minut od električne železnice. Zraven hiše velik vrt in je kupcu za takoj na razpolago ena soba in kuhinja, pozneje še dve sobi; zglasiti se je treba osebnost. — Cena je 130.000 din. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 2883.

Lepa morska trava

(Crin d'Afrique) po najnižji ceni, se dobi pri PETER KOBALU, Kranj, Glavni trg.

Pozor kinopodjetniki!

NAPRODAJ pribl. 1000 kom. OGLJA za OBLOČNICE, razl. dimenzije, več elektr. MOTORJEV, nadalje Ampere- in Voltmetre ter več drugega elektr. materiala. — Istotam naprodaj skoro nov kino »ERNEMANN«-apar. Naslov pove an. družba ALOMA COMPANY, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 2869

Stanovanje

v sredini mesta, obstoječe iz kuhinje in dveh sob, ZAMENJAM za enako ali za manjše v okolici. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod številko 2879.

Plinov samovar

rabljen, z 2 plamenoma, plinova PEČICA ter trije navadni plinovni LESTENCI, vse prav dobro ohranjeno, ceno NAPRODAJ. Naslov v upravi »Slovenca« pod šifro: »SAMOVAR«. 2906

Proda se delavnica

v okolici Ljubljane, pripravna za vsako obrt, na lepem prostoru; okrog nje je 400 kvadr. metrov vrta. — Preuredi se lahko z malimi stroški v stanovanje. Naslov pri upravi lista pod številko 2856.

Hiša naprodaj

za 25.000 Din v zelo prijazni obljuden okolici, tik glavne ceste, pet minut od postaje na prometnem kraju, pripravna za kakega obrtnika, kakor: čevljarja, mizarja, krojača ali slično. — Vrta nima zraven, pač pa dvorano in svinjak. — Na željo se nedaleč lahko prikupe zraven rodov. njive. — Oglasi se je: FRANC VAHČIČ, Stara vas 45, p. Videm - Krško.

Poravnajte naročnino!

Lesno oglje

Iz bukovih drv, 5 do 10 vagonov, za dobavo počenši od začetka junija do konca septembra t. l. sukcesivno ima na razpolago tvrdka JAKOB BELINA in Sin pošta PODLEHNIK, železniška postaja PTUJ. — Cena po dogovoru. 2866

2 enonadstropni hiši

v Rožni dolini prodam.

V prvi je lepa trgovina, pisarna, skladišče, konjski hlev in druge pritlikline. V tej hiši je sedaj tovarna. — V drugi je več stanovanj in poleg lep kos vrta. Cena zelo zmerna. — Natančnejša pojasnila daje AVUGUST ŠKOF, trgovec z umjem, Ljubljana, Pred Igriščem 1. 2695

V globoki žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš predragi soprog, oče, brat in stric, gospod

Štefan Žvan

sodni paznik v pokoju

včeraj dopoldne v 49. letu svoje starosti, po mučni bolezni preminul. — Pogreb se vrši v ponedeljek, dne 14. maja 1923 iz hiše žalosti, Marmontova ul. 17, ob 4. pop., na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 12. maja 1923.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja povodom prerane smrti srčno ljubljenega soproga, očeta itd., gospoda

Antona Sterniša

izrekamo vsem najpristnejšo zahvalo, osobito pa gg. prim. dr. Kunstu in dr. Zajcu za njih trud, ravnateljstvu in uradništvu Kranjske hranilnice, Zvezi skontistov, tvrdki in uradništvu »Alko«, ravnateljstvu in uradništvu zav. dr. Jagoslavija, vsem sosa- novalcem in darovalcem krasnih vencev in šopkov in končno vsem, kateri so tako mnogobrojno spre- mili predragega pokojnika na njega zadnji poti.

V Ljubljani, dne 13. maja 1923.

GLOBOKO ZALUJOČI OSTALI

Kolesarji pozor!

Oglejte si pred nakupom prvovrstna

Puch in Waffennrad kolesa
pnevmatiko

najboljše nemške znamke, ter vse druge potrebščine po najnižjih cenah pri tvrdki

IGN. VOK

Ljubljana, Sodna ulica 7. Podružnica Novomesto, Glavni trg 73.

Albina Bogataj

izdelovalnica perila, Židovska ulica šte. 1, II. nadst. izdeluje vsakovrstno perilo za dame in gospode po nizkih cenah ter prezema naročila oprem za neveste. — Strojno vživanje motivov in žipk. — SRAJCE za gospode po meri. 2485

Jajca kupuje

po najvišjih cenah in plača proti oddajnemu po- od oddajnih postaj in plača trditu brez odtegljaja

E. Vajda, izvoznik jajec, Čakovec,
Medjimurje, Jugoslavija.

Brzjavke: Vajda Čakovec. — Telefon interurb. šte. 59, 4 in 3.

NAZNANILO.

OPOZARJAM svoje cenjene odjemalce, da SEM PRESELIL SVOJO MODNO TRGOVINO

A. SAMEC nasled. LAVTAR FRANC

SV. PETRA CESTE ŠT. 53 V HISO ŠTEV. 42 poleg trgovine L. Simončič na Sv. Petra cesti. — Priporočam se cenj. odjemalcem za nadaljno naklonjenost ter zagotavljam, da bom imel vedno polno izbiro v modnem blagu.

Spoštovanjem

LAVTAR FRANC, SV. PETRA CESTA ŠT. 42.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 dinarje.)

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

Ivan Bogataj, konosa. elektrotehnično podjetje, Sv. Petra cesta 30. Jože Markuš, Jesenice 54, Gorenjsko.

KLEPARJI:

Remžgar & Smerkol, Florjanska ul. 13. Produktivna zadruga kleparjev, inštalaterjev, kollarjev in krovecv v Ljubljani, Kolodvorska ulica šte. 28. Kora T., Poljanska cesta šte. 8.

MEHANIČNA DELAVNICA:

pisalne, računske, razmnoževalne in druge pisarn. stroje popravlja in prenavlja Ludovik Baraga, Selenburgova ulica 6/1.

PARNA PEKARNA:

Jean Schreya nasled. Jakob KAVČEC, Gradišče šte. 5.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:

Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje šte. 2.

SPEDICIJSKA PODJETJA:

»Oriente« d. d., Sodna ulica 3, Tel. 463. Ranzinger R., Cesta na juž. železn. 7-9.

TROOVINA Z ŽELEZNINO:

Sušnik A., Zaloška cesta št. 21, Ljubljana

TRGOV. Z DEZNIKI IN SOLNCNIKI:

Mikuš L., Mesni trg 15.

TROOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:

Fraa Erjavce, pri »Zlati lopatic«, Valva- zorjev trg šte. 7.

ZALOGA POHISTVA:

F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta šte. 17.

ZDRAVILIŠČE SLATINA RADENCI

Slatina Radenci
Slovenija.

Edino kopališče v Jugoslaviji zasrčne, ledvične in mehur- čne bolezni. Na- ravne ogljenokisle kopelji. Izvrstni zdravilni uspehi. Nizke cene. Vpra- šajte zdravnika! Se- zija od 1. junija do 15. septembra.

Amerikanske zapuščine

naših državljanov, kakor tudi vse druge zadeve z ameriškimi oblastmi REŠUJE z USPEHOM najhitreje in NAJCENEJE OBL. KONC. PRO- METNA PISARNA

»UNIVERSAL«

V MARIBORU, ALEKSANDROVA CESTA ŠT. 28. — Do- pisujemo tudi v madžarskem in vseh drugih evrop. jezikih.

J. B. Ulrich d. d.

tovarna sovinčene robe,

Zagreb, Jelačićev trg 25. Telefon 13-46. Brzjavke: OLOVO.

TOVARNA:

Zagreb, Gumpoldskirchen, Budapest.

PODružna podjetja:

J. B. Ulrich A. G., Berlin, J. B. Ulrich, Wien, J. B. Ulrich, Budapest, G. Winiwarter, Wien.

Sovinčeno blago

kol celi, pločevina original G. Winiwarter, plombe in sovince v kosih.

Pločevine

črne in pocinjene, original G. Wini- warter, kakor tudi angleške.

Stanjoli

v vseh barvah in vzorcih.

Cevi

za plin, železne in pocinjene celi, kolena, do- datne celi, fittingi iz litega in kovanega železa.

Raznovidni material za plinovoz in vodovodne instalacije kakor tudi zdravstvene naprave.

Ako še niste, pošljite naročnino!

Lastne hladilne naprave.

Lastna prodajna mesta v naj- večjih tržiščih inozemstva.

Ustreljeno divjačino

srne, divje koze, divje prašiče, zajce, fazane, jerebice, klju- nače, divje race

kupuje vsak čas in vsako množino po naj- višjih cenah od oddajnih postaj 2180

E. VAJDA, veletrgovina z divjačino,

ČAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija.

Telefon interurb. šte. 59, 4, 3. — Brzjavke: VAJDA, Čakovec. Večje love prevzamemo potom naših organov od lovišč.

Soliden in točen obračun.

Zajamčeno popravljene

Lokomobile

točno iz skladišč

Zagreb in Ljubljana

Wolf-Lanz

vsake velikosti

Stabilne in vozeče

lokomobile

Lokomobilni kotli

Enoletno tvorniško

jamstvo

Prvorazredno generalno

popravljene

Popolnoma preizkušene

Kurjive z vsakim

gorivom

Braća Fischer

d. d.

ZAGREB

Pantovčak 5

Amerikanci, pozor!

Prodaja v domžal. obč. srednje modern

VALJČNI MLIN

s 45 konjskimi silami, konstantna vodna moč, oddaljen 3 km od kolodvora, sedaj tedenska mletev 15.000 kg, katera se lahko potroji, veliko gospodarsko sta- novanje posloje, skladišče, hlev ter pol orala dobre zemlje zraven in lastna elektr. razsvetljava. Pripraven tudi za vsako drugo industrijo, kakor mletev, dišav, barv, železno industrijo itd. — Cena zmerna. Naslov pove uprava lista pod številko 2881.

Mala, opremljena VILA

je na BLEDU ceno NAPRODAJ. — Po- izve se: BLED, VILA HELENA. 2877

Vžigalno vrvico

(ZONDSCHNUR)

na novo došlo partijo nudimo po kon- kurenčnih cenah. »MEXIDA«, medna- rodna eksportna in importna družba z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 33.

ENONADSTROPNA

vogalna hiša

JE NAPRODAJ v sredini Ljubljane v trafiko, s pripravnimi trgovskimi pro- stori za vsako obrt, prometna točka, s oemimi stanovanji, za ceno 190.000 di- narjev. Le rezni reflektanti, ki se zgla- sijo osebno, pridejo v poštev. Naslov pri upravi lista pod številko 2882.

Bele obleke

ZA BIRMANKE kakor tudi SPODNJE OBLEKE in drugo PERILO zraven, nudi v veliki izbiri po NIZKIH cenah tvrdka F. in I. GORIČAR, »PRI- IVANKI«, Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 29. 2547

Usnjarji, pozor!

NAPRODAJ je dobro ohranjena valjalka (Pendelwalze). — Ponudba na naslov VAL RIHAR, Polhovgradec. 2784

OGLAS.

PRODA SE na prostovoljni SODNI DRAZBI

stavbišče

parc. št. 286-12 d. a. Trnovsko preš- mestje; meri 870 kvadr. metrov, v bližini kopališča KOLEZIJE ležeče, v NEDE- LJO, 13. maja ob 3. uri pop. v gostilni v Koleriji poleg kopališča. Izključna cena je 15.000 dinarjev. Pojasnila daje notar MATE HAFNER v Ljubljani kot sodni komisar, Miklošičeva cesta šte. 6. Ljubljana, 11. maja 1923.

Vodno žago

in CIRKULARKO, skoro novo, blizu žel. postaje na Dolenjskem, ODDAM v NA- JEM za več let po dogovoru. — Naslov pove Ivan NOČ, Sp. šlika 182, Ljubljana.

POZOR! POZOR!

Trgovci in mlinarji!

BANAŠKO I^a BLAGO

PŠENICO I^a, OVES, OTROBE, MOKO, KORUZO zdravo, koruzo za prašiče in konje, dalje laški RIŽ, KAVO, ameriške MAST tudi na vagona, vreče, sodčke pravkar otvorjena veletrgovina

POMORSKA TRGOVSKA AGENCIJA MATO BIELIČ

Ljubljana, Dunajska cesta 33 (»Balkano«) Pred nakupom blaga stranka isto lahko pogleda v skladišču. Jamči se za prvo- vrstnost blaga in najnižje dnevne cene. Preskusite, da se prepričate! KUPUJE in zamenja se RUDEČI FIZOL.

Zahtevajte ponudbo.
Papir na debelo. Tvorniške cene.
Specialiteta

OVOJNI PAPIR

(papir za pakovanje) vseh vrst, dalje tiskovni, konceptni pisarniški, risalni papir itd. po TVORNIŠKI CENI vedno v zalogi. GLAVNA ZALOGA

„ABADIE“

cigaretnega papirja

A. LAMPRET

Ljubljana, Krekov trg 10
Telefon 247.

Stegú in drugi

pisarna Ljubljana, palača Ljublj. kreditne banke
Dunajska cesta 14, III. nadstropje

Specijalno podjetje za napravo in dobavo modernih žag, transmisij in strojev za obdelavo lesa.

PRISTNI, NARAVNI malinčev sok

(s sladkorjem vkuhan) nudi na
MALO in VELIKO Lekarna Dr.
G. PICCOLI, Ljubljana, Dunajska
cesta. 2847

Naprodaj je:

zlata MOŠKA URA z verižico, STEN-
SKA URA z nihalom, starinski POSTEL-
NJAK (empire-slog), oreh. KLEČALNIK,
2 STELAZI, CINGULUM, platneni KO-
LARJI, ženski DEŽNI PLAŠČ, čipkasta
ŠERPA, beli ŽEN. ČEVLJI (visoki), par
starin. oljnatih SLIK in nekaj petrolej.
SVETILK. — Ogleda in vpraša se na
Zabjeku 12. L. nadstr., 1. vrata. 2852

PERILO
ZA
DOJENČKE

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA

PRODAM po zelo ugodni ceni zemljišče v Sp. šiški

v obsegu 1028 m² pripravno za zidanje
2—3 hiš. — Naslov se izve v upravnistvu
„Slovenca“ pod št. 2814.

Specijalna trgovina

Tkanina za pohištvo, pliša,
sukna, gradla za rolete in
modroce, struna, afrika, pe-
resa za pohištvo ter raznih
potrebščin za tapetnike.

Velika izbira po tvorniških
cenah

Omerzo i drug, Zagreb

Petrinjska ul. 3, dvorišče. Telefon 21-63

Otroški vozički

več vrst, DVO-
KOLESA raznih
modelov, najnovejši motorčki amerik. tipa
„Evans“. Velika zaloga pneumatike in de-
lov po najnižji ceni. Sprejemamo tudi vsa
popravila, emajliranje in poniklanje. —
F. B. L., tovarna dvoko-
les in otroških vozičkov.
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 2661

Naprodaj so rabljena OKNA in VRATA.

Poizve se v skladišču tt. „BALKAN-
d. d., Dunajska cesta št. 33. 2662

!!! AUTO !!!

BENCIN PNEUMATIKA
OLJE VSA POPRAVILA
MAST IN VOZNIJE

JUGO-AUTO d. z. o. z. v Ljubljani.
Le prvovrstno blago in delo po solid-
nih cenah nudi

Jetika!

DR. PEČNIK ordinira za pljučne bolezni
vsak torek in petek v Sv. Jurja ob J. Ž.,
v Slatini pa za notranje bolezni. — Ci-
tajte njegove 3 knjige o jetiki! 3378

Bodočnost!

Industrijsko podjetje IŠČE POSLOVOD-
KINJO za svojo podružnico proti udelež-
bi na dobičku. — Obširne ponudbe naj
stavijo one gospodične, ki so agilne in
spretno prodajalke, večje korespondence
in knjigovodstva. Zadovoljna prihodnost
je zagotovljena. Dopisi naj se pošljejo na
upravo lista pod: „BODOČNOST 2744“.

»KORANIT«

zajemčeno pravi asbestni škrlj za
kritje streh.

KORANIT ne premoči, ne odzbe, se ne
lomi in ne trga, je popolnoma siguran
proti ognju, toči in viharju, tehta na
1 m² samo 12 kg, je neomejeno trpežen,
je boljši kot vsi eterniti, je najboljša in
najcenejša streha, ker ne potrebuje ni-
koli popravila.

FRAN HOČEVAR

ZIROVNICA (Moste) Gorenjsko.

Hiša ugodno naprodaj

v ljubljanski okolici, z dvema njivama,
pripravna za vsako obrt. V hiši je vpe-
ljana MESARIJA in prekaševalnica, ve-
lika ledenica, voda, električna luč. — Na-
slov pove uprava „Slovenca“ pod št. 2836.

Zastopstvo

Standard Oil Comp. of Yugoslavia

STROJNA OLJA vseh vrst,
CILINDROVA OLJA.

AUTO OLJA vsodih in ročkah
PLINOVO OLJE v žel. sodih
in cisternah.

TOVOTNA MAST v sodih od
50—200 kg.

KOLOMAZ za žel. vozičke v
sodih od 50—200 kg.

BENZOL v žel. sodih.

METZLERIT à la Klingerit
in Gum. mašiljke vedno v
zalogi

A. LAMPRET, Ljubljana, Krekov trg 10
Telefon 247.

Idrijske čipke

iz najfinejšega lanenega su-
kanca prodaja OSRED-
NJA ČIPKARSKA ZA-
DRUGA, LJUBLJANA.
POD TRANČO ŠT. 1.

Enonadstropno hišo

PRODAM, tri četrt ure oddaljeno od
Bleda, v kateri je dobro vpeljana GO-
STILNA in TRGOVINA z mešanimi bla-
gov. Ti dve koncesiji prodam s hišo
vred. Kupna cena je 700.000 DIN. — Na-
slov pove uprava lista pod št. 2843.

Važne gospodarske knjige.

Slovenska kuharica. Velika izdaja z mnogimi slikami v
besedilu in več barvanimi tabelami.
Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja. Priredila S. M. Felicita Ka-
linšek. Cena okusno opremljeni knjigi, vezani v celo platno, Din 220.—.

Obširna knjiga obsega nad 700 strani besedila s slikami in 33 tabel
na umetniškem papirju v barvotisku. Tabele nudijo 193 krasnih slik
naravnih barvah, ki jih je izvršil ravnatelj Dragotin Humek, reproducirala
pa domača tiskarna. Poglavlje o gobah, njih najdiščih, uporabi in po-
znavanju je napisal Ante B. g. Niti bogato nemško slovnstvo ne premore
tako obširne in lepo opremljene kuhinjske knjige.

Praktični sadjar. Zbirka najvažnejših sadjarskih nauk, po-
kani v besedilu. Priredil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik. Cena
vezani knjigi Din 120.—.

Tudi ta knjiga prekaša vsa pričakovanja; mnogostransko in pregledno
razdeljena tvarina je tiskana na 420 straneh, 25 umetniških tabel v barvo-
tisku, vezava in vsa oprema je tako okusna, da je posebno v današnjih
časih nismo več vajeni.

Vsled bogate vsebine in velikega števila umetniških prilog v barvo-
tisku je imelo založništvo za obe knjigi ogromne dobavne stroške in je
prodajna cena obeh knjig za današnje razmere skrajno nizka in vsled tega
samo začasna. Zaradi visoke obrestne mere, more zdržati založništvo te
dve ceni najdalje do konca avgusta t. l., na kar se obe knjigi podražita
vsaj za polovico sedanje cene.

Sadje v gospodinjstvu. Navod o ravnanju s sadjem, sadni
uporabi in o konzerviranju sadja
in zelenjadi. Za gospodinjce in dekleta priredil M. Humek, višji sadjarski
nadzornik, s 13 barvanimi prilogami in 42 slikami. Cena za to lepo novo
knjigo znaša Din 30.—.

Sadno vino ali sadjevec. Priredil M. Humek, višji sad-
jarski nadzornik. Ta knjiga iz-
popolnjuje prvo in velja Din 20.—.

Breskev in marelica. Navodila, kako ju vzgajamo in oskr-
buemo. Priredil M. Humek, višji sad-
jarski nadzornik. Cena za to novo knjigo, ki podaja nasvete, kako gojiti ti dve
najplemenitejši sadni vrsti, ki nudita velik uspeh in dobiček, znaša Din 12.—.

Nauk o čebelarstvu. A. Janša. Novi natis priredil F. Rojina
z dodatkom ALBERTIJEV - 2NIDER-
ŠICEV PANJ, in kako v njem čebelarimo, priredil M. Humek, višji sad-
jarski nadzornik. Cena za knjigo, ki temeljito seznani čebelarje, kako postopati
s kranjci in kako čebelariti v novem, modernem panju, znaša Din 24.—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Bremen - New York

Direktna zveza s krasnimi ameriškimi vladnimi
parniki. Neprerosni po udobnosti, čistosti in po iz-
borni oskrbi. Nagle in varne ladje!

„George Washington“

„President Roosevelt“

„America“

„President Harding“

Zahtevajte podrobna pojasnila in brodar. list. 214.
Izborna prilika za prevažanje blaga

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
Belgrad, Palata Beogradske Zadruga.

Podružnica: Zadruga zveza v Ljubljani.

»PRI NIZKI CENI«

IGN. ŽARGI, Ljubljana, Sv. Petra c. 3

NUDI cenj. odjemalcem veliko izbiro POTREBŠČIN za ŠIVILJE in
KROJACE. — DAMSKO, MOŠKO, OTROŠKO PERILO. — NAJ-
NOVEJŠE BLUZE v ETAMINU. — POVRŠNE JOPICE, volnene in
modne JUMPERJE. — NOGAVICE, ROKAVICE, MAJCE, kratke
nogavice. — Svilene in pletene SAMOVEZNICE itd. po priznani
najnižjih cenah. — NA DEBELO in DROBNO! 2732

ZA BIRMANCE!
IZBIRA vsakovrstnih, najboljših in naj-
cenejših OBLEK se dobi pri trvdki
Ložar & Bizjak, Ljubljana
SV. PETRA CESTA ŠT. 20.

Inserirajte v „Slovenca“!

Dne 20. maja t. l. bo otvorjeno po popolnoma modernem prenovljenju
termalno kopališče

Toplice pri Novem mestu

Vulkanično juvenilni vreli 37—38° naravne toplote.
Kopeli neposredno nad vreli.
Najbolj radioaktivne kopelji z najvišjo radioemanacijo. Tisoče
let znani visoko zdravilni vreli.

Indikacije: revmatizmus, protogonia, neuralgije (Ischias), ženske
bolezni (exsudati), težave pri klimakterium, oslabelost itd.

Glavno poslopje preurejeno v sanatorium s celoletnim obratom.
Moderni konfort: Centralna kurjava s toplo vodo, v vsaki sobi
topla in mrzla voda, električna luč itd. Nova velika garaža. Izborna
popolna oskrba. Pošta in telefon v mestu. — Cene zmernе.

Postaja Straža - Toplice na progi Ljubljana—Karlovac.

Pojasnila daje ravnateljstvo kopališča.

Amerikanci! POZOR! Primorci!

Večje tvorniško podjetje

z vodno silo 18—20 PS, elektr. centralo, SE TAKOJ PRODA. Po-
leg se nahaja večje gospodarsko poslopje in parcela zaraščenega
gozda. Vse v najboljšem stanju. (V neposredni bližini Ljubljane). —
Pod „Ugodno“ na Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

„Šentjanski premog“

vseh vrst in vsake množine nudi po zmernih cenah
za promptno dobavo

Šentjanski premogovnik Rud. Jakl, Krmelj
Dolenjsko.

Prodajni urad v Ljubljani, Krekov trg 10.

Theodolite, Tachymetre, nivelacijske instrumente, Planimetre, Pantografe, nive-
lačne in trasirne letve, merilne trakove, libele, logaritmična računalna, šablone
za pismo, trioglasta, prisma in druga precizna merila.

Risalna orodja, risalni stolovi: Aparate za svetlost, svetlobne, prozorne in
druge tehniške papirje ima stalno v zalogi:

Viljem Sequardt

delavnica za precizno mehaniko, LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 4
(na dvorišču). — Vsa v stroko spadajoča popravila se izvrše točno in solidno!

MEDJIMURSKI KONJI

Poltežki in čisto težki konji ter kobile za vprego in odgoj
za gospodarstva in tovarne

stoje stalno za prodajo pod najkulantnejšimi pogoji pri

E. VAJDA

veletrgovina s konji

ČAKOVEC, MEDJIMURJE, JUGOSLAVIJA.

Brzjavil: Vajda Čakovec

Telef. interurb. 59, 4